

TECHNIKOS
ŽODIS 2000 Nr. 1

TECHNIKOS ŽODIS

Amerikos lietuvių inžinierių ir architektų s-gos
ALIAS organas. Įsteigtas 1951 metais. Leidžia **ALIAS**
 Chicagos skyriaus Technikinės spaudos sekcija.
 Išėina kas trys mėnesiai.
 Prenumerata 15 JAV dol. metams

THE ENGINEERING WORD

Published by American Lithuanian Engineers and
 Architects Association, Inc. Chicago Chapter
 Technical Press Section. Established 1951.
 Published quarterly
 Yearly subscription \$15.00 U.S.

Spaudos sekcijos
 vadovas

A. Pargauskas

Redaktorius

Vytautas Peseckas

P.O. Box 255

Beverly Shores,

IN 46301

Tel/Fax 219-874-8595

Redakcinė kolegija:

G.J. Lazauskas

T. Bukaveckas

A. Dobrovolskienė

P. Naris

A. Vitkus

Administratorius

A. Brazdžiūnas

7980 W. 127th. St.

Palos Park, IL 60464

Tel. 708/448-4652

E-mail adresas

antanasbr@aol.com

Atstovai:

Edm. Arbas

Los Angeles, CA

S. Bačkaitis

Washington, D.C.

Ekspedicija

Leonas Stonikas

Spausdino

Ričardo spaustuvė

TURINYS

Geriami skaitytojai ir Technikos Žodžio rėmėjai.....	1
Jurgio Dobkevičiaus šimtmetis <i>A. Gamziukas</i>	2
Mokslo ir ir kūrybos simpoziumų apžvalga <i>A. Kerelis</i>	4
XI Pasaulio lietuvių Mokslo ir kūrybos simpoziumo programos metmenys.....	6
Mokslo ir technikos draugijų raida Lietuvoje <i>A. Liekis</i>	8
Profesorius Algirdas Matukonis - KTU garbės - profesorius <i>V. Račkauskaitė</i>	13
Medalis Inž. Eugenijui Vilkui	14
Pagerbtas Dr. S. Matas.....	14
Pasaulis kalba angliškai <i>P. Naris</i>	15
Jurgio Dobkevičiaus vokas	17

Iš Lietuvos spaudos

Paminėti Lietuvos universitetų leidiniai

G. Lazauskas.....18

Monografija "Eduardas Budreika - gyvenimas ir kūryba"

N.K......19

Aviacija Nr. 4

V. Peseckas.....19

Informacija mokslo darbų rinkinio "Aviacija"

straipsnių autoriams.....20

Mirusieji

A.A. Inžinierius Julius Jodelė

E. Arbas.....21

K. Krikščiūnas.....21

A.A. Dipl. Inž. Bronius Mastokas, P.E.

J. Bulota.....22

A.A. Chemijos inž. Donatas Šatas

J. Bilėnas.....23

Iš mūsų veiklos

S. Dariaus ir S. Girėno paminklo atnaujinimo iškilmės

V. Peseckas.....24

ALIAS Čikagos skyriaus susirinkimas

A. Dobrovolskienė.....26

ALIAS Centro valdybos posėdžio

protokolas Nr. 10.....29

Lietuviai technikinėje literatūroje *J. Bilėnas*.....30

Viršelyje:

*Dviejų Vyčio Kryžių kavalierius, aviacijos vyresnysis leitenantas, aeronautikos ir
 mechanikos konstrukcijų inžinierius Jurgis Dobkevičius*

TECHNIKOS ŽODIS

THE ENGINEERING WORD

L METAI

2000 SAUSIS - KOVAS

Nr. 1 (244)

Gegužės 19 d. TŽ spaudos
sekcijos susirinkimo dalyviai
iš k.: T. Bukaveckas,
A. Vitkus, V. Peseckas,
P. Naris, A. Pargauskas.
Stovi iš k.: T. Rudaitis,
L. Jonikas, A. Brazdžiūnas,
L. Maskaliūnas, A. Didžiulis,
J. Martinkus, A. Kerelis

Gerbiami skaitytojai ir Technikos Žodžio rėmėjai,

2000 m. gegužės 3 d. ALIAS Chicago's skyriaus spaudos sekcijos susirinkime, ilgametis sekcijos vadovas Kostas Burba iš pareigų atsisakė ir, dalyvių valia, tos pareigos buvo pavestos man. Tame posėdyje p. Jautokas buvo sutikęs pasilikti vyr. redaktoriumi, bet po kelių dienų ir jis pasitraukė iš redaktoriaus pareigų.

Našta krito ant laikinojo spaudos sekcijos vadovo surasti naują redaktorių ir sutelkti pagalbininkus.

Tam gegužės mėn. 19 d. buvo sušauktas sekcijos narių susirinkimas, kuriame dalyvavo 12 asmenų. Po ilgokų pasitarimų, nutarta sudaryti redakcijos kolegiją su pirmininku Vyt. Pesecku, kuri rūpintųsi Technikos Žodžio redagavimu (žiūr. 2000 m. pirmo nr. viršelio 2 psl.). Tuo būdu buvo sudarytos sąlygos tolimesniam Technikos Žodžio pasirodymui.

Spaudos sekcijos ir T.Ž. skaitytojų vardu, dėkoju buv. ilgamečiams spaudos sekcijos vadovui Kostui Burbai ir vyriausiam redaktoriui Viktorui Jautokui už jų įdėtą darbą Technikos Žodžio leidimui.

Naujasis spaudos sekcijos vadovas ir redakcijos kolegija pasiryžę T. Ž. ir toliau leisti bent keturis sykius per metus.

Atsiprašome už vėlavimą.

Alf. Pargauskas
Spaudos sekcijos vadovas

JURGIO DOBKEVIČIAUS ŠIMTMETIS

ALGIRDAS GAMZIUKAS

Pastaraisiais metais minime daugelio Lietuvos Respublikos savanorių kūrėjų gimimo šimtmečio jubiliejus. Vieni iš jų, dvidešimtmečiais stoję ginti Tėvynės, pasiekė aukščiausius postus kariuomenėje, taikos metais išgarsėjo įvairiose visuomeninio gyvenimo srityse, vėliau kartu su visa tauta patyrė tremtį, žudynes, dalyvavo pasipriešinimo kovose. Kiti pačioje jaunystėje paaukojo savo gyvybes ant Tėvynės laisvės aukuro. Vienas iš jų, nugyvenęs tik dvidešimt šešerius metus, tačiau visiems laikams įėjęs į Lietuvos istoriją - karo lakūnas, lėktuvų konstruktorius Jurgis Dobkevičius.

Būsimasis konstruktorius gimė 1900 metų kovo 23 d. Peterburge. Jei daugelis būsimųjų Nepriklausomos Lietuvos inteligentų augo kaime, ūkininkų šeimose, tai Jurgį nuo pat vaikystės supo inteligentiška aplinka. Jo tėvas Jonas Dobkevičius (1866 - 1934) baigęs Peterburgo universiteto matematikos - gamtos fakultetą dirbo Rusijos valstybiniame banke, caro rūmų kanceliarijoje, vadovavo prancūziškais lėktuvais ir automobiliais prekiausiai firmai. Grįžęs į Lietuvą, jis dirbo Finansų ministerijoje, buvo vienu iš Lietuvos banko organizatorių, Finansų, pramonės ir prekybos ministru, prekybos ir pramonės rūmų pirmininku, vadovavo Lietuvos delegacijoms tarpvalstybinėse ekonominėse derybose. Motina buvo kilusi iš aristokratų, besigiminiavusių su Rusijos valdovais Romanovais, šeimos.

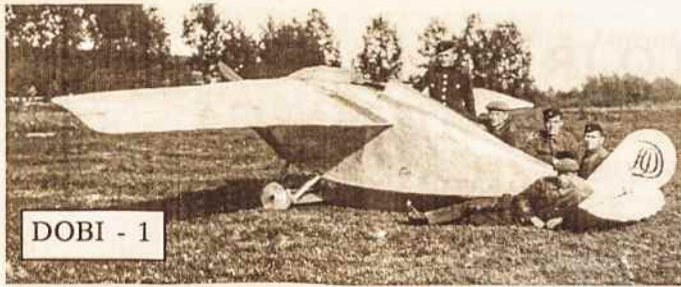
Išsimokslinę buvo ir jaunesnieji tėvo broliai.

Kajetonas (g. 1870) baigė Paryžiaus aukštąją elektrotechnikos mokyklą, dalyvavo ruošiant lietuvių skyrių 1900 m. Paryžiaus parodoje, vėliau buvo Lietuvos pasiuntinybės patarėju Paryžiuje. Feliksas (1872 - 1940) baigęs Peterburgo politechnikos institutą dirbo Sibiro geležinkelių valdyboje, Turkestano geležinkelio statyboje. Grįžęs į Lietuvą, Susisiekimo ministerijoje vadovavo Lietuvos geležinkeliams, dėstė Vytauto Didžiojo universiteto Technikos fakultete. Napoleonas (1879 - 1941) baigęs Peterburgo technologijos institutą dirbo elektros lempučių fabrike Paryžiuje, vadovavo Peterburgo auto susisiekimo bendrovei, tarnavo Rusijos kariuomenės automobilių daliniuose, po revoliucijos vadovavo automobilių įmonėms Kijeve. Grįžęs į Lietuvą vadovavo Centrinėms kariuomenės dirbtuvėms, paties įsteigta šoferių mechanikų mokykla, Kauno savivaldybės įmonių skyriui.

Jurgio gabumai mokslui taip pat atsiskleidė anksti. 1917 m. jis su pagyrimu Petrograde baigė Vyborgo aštuonklasę komercijos mokyklą ir įstojo į Politechnikos instituto laivų statybos fakultetą, kuriame nuo 1909 m. veikė oreivystės kursai laikomi pirmąją aukštąją aviacijos mokykla Rusijoje. Mokytis teko neilgai, nes netrukus, kaip ir kiti bendramžiai, J. Dobkevičius buvo mobilizuotas į kariuomenę ir pasiūstas į Baku jūrų aviacijos mokyklos mechanikos kursas. Juose besimokant jam pirmą kartą teko pakilti į orą, tiesa dar kaip keleiviui, po remonto bandomu D. Grigorovičiaus konstrukcijos hidroplanu. Čia jis susipažino su vienu iš pirmųjų Lietuvos lakūnų Prano Hiksos, vėliau Lietuvoje mokiusio jį skraidymo abėcėlės, broliu Liudviku, dirbusiu mokyklos viršininko pavaduotoju bei vyresniu ju instruktoriumi. Baigęs mokyklą ir gavęs aviacijos mechaniko vardą bei puskarininkio laipsnį Jurgis Dobkevičius buvo paskirtas į Baltijos laivyną, tačiau tomis dienomis įvykus bolševikų perversmui paskyrimo vieton nenuvyko, bet grįžo į Petrogradą ir sėkmingai baigė pirmąjį Politechnikos instituto kursą, bendravo su lėktuvų statybos fabrike Nr.23 lakūnu - bandytoju dirbusiu L.Hiksa.

Tuo metu Jurgio Tėvynė jau buvo paskelbusi nepriklausomybę ir sunkiai gynė savo teisę gyventi nepriklausomai, o Rusijoje plėtėsi prieš inteligentiją nukreiptas teroras. 1919 metų vasarą Dobkevičių šeima grįžo į Lietuvą ir apsigyveno Kaune. Tų pačių metų rugpjūčio 7 dieną J. Dobkevičius įstojo į Lietuvos kariuomenę ir buvo priimtas į Kaune veikusią aviacijos mokyklą, kurią baigė 1919 m. gruodžio 16 d. inžinerijos leitenanto laipsniu. Jis aktyviai dalyvavo kovose su lenkais - į frontą skrido 24 kartus. 1920 metų lapkričio 1 dieną, paskirtas Oro eskadrilės vadu, gruodžio 1 d. jam pirmajam Lietuvos aviacijoje suteiktas karo lakūno vardas, pirmasis iš Lietuvos lakūnų atliko akrobatinio skraidymo figūrą - "mirties kilpą". Už drąsą kovų metu apdovanotas I-mos rūšies I-mo ir II-ro laipsnio Vyčio kryžiais.

Tik nurimus Nepriklausomybės kovoms, 1921 metais Dobkevičius sukonstravo savo pirmąjį kūrinių - lėktuvėlių

DOBI - 1

DOBI - 2

DOBI - 3

Dobi-1, kurį laisvalaikiu pastatė 1 -mos Oro eskadrilės mechanikai, o sekančių metų liepos pradžioje išbandė pats konstruktorius, 4,5 m ilgio su 7,5 m ilgio sparnais 300 kg svėrusį lėktuvėlį varė 30 AJ "Haacke" HFM-2 variklis, kurio pagalba pavyko pasiekti 175 km/val greitį. Visus apstulbino savamokslinio konstruktoriaus sėkmė - jo kūrinys ne tik skrido, bet ir pasirodė besąs greičiausias tais metais lėktuvas pasaulyje su tokio galingumo varikliu.

Paskatintas tokios sėkmės J.Dobkevičius sparčiai konstruoja ir Aviacijos dirbtuvėse stato dvivietį žvalgybinį lėktuvą Dobi-2, kurį išbandė 1923 m. spalio 20 dieną. Bandymų metu 6,1 m. ilgio su 14 m. ilgio sparnais 1240 kg svėręs, 200 AJ variklio "Benz" varomas lėktuvas pakilo į 9 km aukštį ir vėl pasiekė rekordinį greitį - 250 km/val.

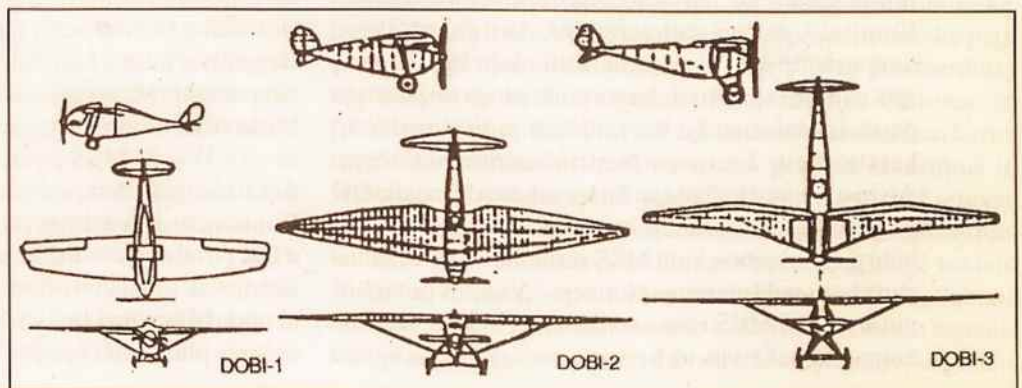
Šių rezultatų padrąsintas ir supratęs atradęs savo pašaukimą, vyresnysis leitenantas J.Dobkevičius 1923 m. lapkričio 23 d. išėjo į atsargą ir išvyko mokytis į Paryžiaus aukštąją aeronautikos mokyklą. Per dvejus studijų metus jis išklaušė eksperimentinės aerodinamikos, bendrosios aeronautikos, aerostatikos, lėktuvų skaičiavimo, lėktuvų konstravimo, aviacinės mechanikos, aviacijos variklių, variklių teorijos, geležinkelių, automobilių, garo mašinų konstravimo, metalų konstrukcijų ir kitas disciplinas. 1925 metais kartu su kitais 102 studentais iš

Prancūzijos, Ispanijos, Čekoslovakijos, Alžyro, Lenkijos, Liuksemburgo, Norvegijos, Suomijos, Meksikos, Rumunijos, Latvijos, Olandijos, Jugoslavijos, Vengrijos, Japonijos jis, pirmasis lietuvis, gavo aviacijos inžinieriaus diplomą. Be lėktuvų konstravimo ir aistringai aviacinės literatūros skaitymo Jurgis Dobkevičius, kaip kiekvienas jaunuolis, turėjo ir kitą laisvalaikio pomėgį. Jis sėkmingai žaidė šachmatais, mėgo lauko tenisą, nors buvo smulkaus kūno sudėjimo, gerai boksavosi, skambino fortepijonu. Nepamiršo sporto ir vėliau - studijuodamas 1924 m. vadovavo Lietuvos delegacijai Paryžiaus olimpinėse žaidynėse, buvo apdovanotas Tarptautinio olimpinio komiteto medaliu bei diplomu.

Ir vis tik didžiąją laiko dalį užėmė svarbiausioji aistra - lėktuvų konstravimas. 1924 m. lapkričio mėnesį jis išbandė pirmąjį ir kol kas vienintelį lietuvišką naikintuvą Dobi-3. Nors pirmojo skridimo metu su 180 AJ varikliu pavyko pasiekti 250 km/val greitį, pradėti serijinę gamybą sutrukdė aukštų svečių akyse nepavykęs nusileidimas ir skridimo metu išaiškėjęs svarbiausias visų Dobkevičiaus lėktuvų trūkumas - blogas matomumas iš lakūno kabinos, o taip pat ilgas nusileidimo kelias. Tai buvo eksperimentiniai, siekė ir pasiekė rekordinius greičius, tačiau dar nepritaikyti kasdieniniam naudojimui lėktuvai.

Grįžęs į Kauną, J.Dobkevičius dirbo jaunesniuoju inžinieriumi Aviacijos dirbtuvėse, tobulino bei remontavo savo naujausią kūrinį. 1926 m. birželio 8 dienos ryte, leisdamasis su Dobi-3 į Kauno aerodromą, jis sparnu kliudė Linksmadvario šlaite augusį ažuolą ir tą pačią dieną nuo sužeidimų mirė Kauno karo ligoninėje. Taip baigėsi dvidešimt šešerių metų jaunuolio svaiginantis skrydis į pasaulinį lėktuvų konstruktorių Olimpą.

2000 m. kovo 24 dieną Vilniaus Gedimino, technikos universiteto Antano Gustaičio aviacijos institutas Lietuvos Mokslų Akademijos prezidiumo salėje surengė šio talentingo konstruktoriaus šimtųjų gimimo metinių minėjimą. Pranešimus jame perskaitė Lietuvos aviacijos muziejaus darbuotojai Algirdas Gamziukas bei Gytis Ramoška, prisiminimais pasidalino aviacijos veteranas Viktoras Ašmenskas, kalbėjo Krašto apsaugos viceministras Edmundas Simanaitis, Karinių oro pajėgų vado pavaduotojas plk. Stasys Murza, Vilniaus Gedimino technikos universiteto prorektorius prof. R. Kačianauskas. Minėjimo dalyviai atminimui gavo Vytauto Pesecko sumaketuotus ir pagamintus J.Dobkevičiaus atminimui skirtus vokus, paženklintus jubiliejaus dienos arčiausiai konstruktoriaus žuvimo vietos esančio Lietuvos pašto skyriaus kalendoriniu antspaudu.

MOKSLO IR KŪRYBOS SIMPOZIUMŲ APŽVALGA.

Arch. ALBERTAS KERELIS

KVIESLYJE į II-ąjį MK Simpoziumą rašyta: "Vis plačiau po laisvąjį pasaulį išsisklaidant lietuviams jaučiamas gyvo bendradarbiavimo tarp jų poreikis, siekiant sustiprinti tarpusavio ryšius, pasidalinti savo patirtimi ir atsiekimais." Simpoziumas surengtas 1973 m. lapkričio 21-25 d.d. Chicagoje ir skirtas lietuvių išeivijos organizuoto gyvenimo Jungtinėse Amerikos Valstybėse šimtmečiui paminėti. Programos pirmininkas - dr. Vytautas Vardys, Organizacinio Komiteto (OK) pirm.- inž. Jonas Jurkūnas." Šio bei sekančių simpoziumų pastoviais rengėjais įvardinti Lituanistikos Institutas, ALIAS (Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų sąjunga) ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjunga, o globėja - JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdyba.

II-asis Mokslo ir Kūrybos Simpoziumas sukėlė didelį pagyvėjimą visų lietuvių tarpe: daugybė žmonių noriai stengėsi jį paremti bei dalyvauti. Pranešimus skaitė net 101 lietuvis mokslininkas: inžinierius, architektas, gydytojas, menininkas.

Sekantis - III-sis MKS vėl įvyko Chicagoje 1977 m. lapkričio 24-27 d.d. Simpoziumui ruošti organizacija inkorporuota Illinois valstijoje ir gautas atleidimas nuo federalinių mokesčių. Mokslinės Programos Komiteto pirmininkas - dr. Kazys Ambrozaitis. Simpoziume pranešimus skaitė 100 lietuvių mokslininkų, inžinierių, architektų.

III-ojo MKS Tarybos bei OK pirmininkas dr. Rimvydas Šilbajoris tuomet kalbėjo: "Dalinamės su tauta savo mokslinio bei kūrybinio darbo ieškojimais, tikimės tuo pačiu sutvirtinti ir atnaujinti šiltus ir glaudžius santykius tarp lietuvių mokslininkų ir plačios tautos bendruomenės, kuriais visuomet pasižymėjo mūsų išeivijos gyvenimas."

1981 m. lapkričio 26-29 d.d. Chicagoje įvyko IV-asis MKS. Simpoziumo tarybos pirmininkas - arch. Albertas Kerelis, Mokslinės Programos pirmininkas - dr. Pranas Zundė, OK pirmininkas - inž. Juozas Rimkevičius, paskaitas skaitė daugiau nei 150 mokslininkų. Simpoziumo metu vyko ir daug parodų: Birutės Saldukienės suruošta gintaro dirbinių, Zitos Sodeikienės - Amerikos lietuvių -dailininkų darbų, Birutės Tamulynaitės organizuota lietuviškų knygų, ALIAS paroda parengta Viktoros Jautoko ir Birutės Saldukienės suruošta Lietuvos žemėlapių paroda. Simpoziumo darbas užbaigtas Irenos Kerelienės globojamų Literatūros ir Dramos vakarų, kurių metu Kotrynai Grigaitytei įteikta Lietuvių Rašytojų Draugijos premija už jos eilių rinkinį "Marių vėjų skambant" ir parodyta Vinco Krėvės-Mickevičiaus drama "Raganius", kurią režisavo Jonas Kelečius.

V-asis MKS įvyko 1985 m. lapkričio 27 - gruodžio 1 d.d. Chicagoje. Simpoziumo Tarybos pirmininkas inž. Juozas Rimkevičius, Mokslinės programos vadovas dr. Jonas Bilėnas, o OK pirmininkas - inž. Ramojus Vaitys. Simpoziumas skirtas išeivijos lietuvių kultūrinei ir visuomeninei veiklai glaudinant bendradarbiavimą su Lietuva, o konkrečiai šią temą nagrinėjo net trys plenarinės sesijos. Simpoziume darbas vyko 75- iose

Mintis organizuoti Mokslo ir Kūrybos Simpoziumus, kurių metu išeivijoje gyvenantys lietuvių mokslininkai, gydytojai, inžinieriai, architektai bei menininkai galėtų susitikę pasidalinti savo atsiekimais ir supažindinti su jais plačiąją visuomenę, jau seniai brendo mūsų šviesuomenės tarpe, ypač didelio atgarsio susilaukdama Amerikos Lietuvių, inžinierių-Architektų sąjungoje. 1965 metais ALIAS (tuomet PLIAS) žurnalo TECHNIKOS ŽODIS pirmajame numeryje raginama sušaukti tikslųjų mokslų atstovų kongresą, o 1968-aisiais metais šis sumanymas jau plačiai svarstomas Clevelande įvykusiame Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų sąjungos suvažiavime.

Pirmasis Mokslo ir Kūrybos Simpoziumas (MKS), skirtas 400 metų aukštojo mokslo Lietuvoje sukakčiai paminėti, įvyko 1969 metų lapkričio 26-30 d.d. Chicagoje. Šio istorinio Simpoziumo programos pirmininku buvo prof. dr. Algirdas Avižienis, vice pirmininku - Dr. Arvydas Klierė, o Organizacinio Komiteto darbui vadovavo inž. Bronius Nainys. Simpoziume dalyvavo įvairiausių mokslo šakų lietuvių specialistai, tad buvo sudaryta puiki proga tarpusavyje pasikeisti informacija bei praplėsti profesinį akiratį, karštai kelti Lietuvos Nepriklausomybės idėją. Atsisveikinimo kalboje su Simpoziumo dalyviais, OK pirmininkas inž. B. Nainys kalbėjo: "Vargu ar šiandieną būtų galima apibendrinti MKS rezultatus, nes tik ateitis parodys jų reikšmę visoje plotmėje." Visiems pritariant nutarta, kad MKS reikia rengti ir ateityje, o sekantis Simpoziumas įvyks už ketverių metų vėl Chicagoje.

sesijose, kuriose iš viso skaityta 240 paskaitų. Nijolė Jankutė-Užubalienė rašė: "V-asis Mokslo ir Kūrybos Simpoziumas tartum magnetas sutraukė iš įvairiausių kraštų mūsų šviesiausius, meniškiausius ir veikliausius jėgas." V-asis MKS tapo akivaizdžiu įrodymu, kad Simpoziumų rengimo idėja pavyko: per paskutinius šešiolika metų Simpoziumai nuolat didėjo savo dalyviais ir sulaukė vis platesnio visuomenės pritarimo.

1989 lapkričio 22-26 d.d. Chicagoje įvyko jau VI-asis MKS. Simpoziumo Tarybos pirmininkas - arch. Albertas Kerelis, Programos Komiteto pirmininkas - dr. Rimvydas Vaičaitis ir OK pirmininkas - inž. Leonas Maskaliūnas. Simpoziumas ypatingas tuo, kad į jį iš dar okupuotos, bet jau besiveržiančios laisvėn Lietuvos atvyko 114 mokslininkų, o viso paskaitas skaitė net 300 akademikų, literatų, filosofų, gydytojų, inžinierių, architektų. Simpoziume diskutuota Lietuvos ateitis, atkurtojo Vytauto Didžiojo Universiteto Kaune padėtis, o prof. Dr. Algirdas Avižienis organizavo rinkimus į VDU tarybą. Simpoziumo darbe dalyvavęs -Sąjūdžio vadovas prof. Vytautas Landsbergis, pirmasis iš pavergtos Lietuvos atvykusių asmenų, tada pilnai salei susirinkusiųjų išdrįso viešai pasakyti, kad Lietuva bus Nepriklausoma. "Lietuva įgauna lygiateisės pasaulio valstybės vardą, Lietuva turi būti laisva", - kalbėjo jis ragindamas, kad visa išeivija prisidėtų prie Lietuvos Nepriklausomybės atsiėkimo. Salėje žmonės plojo ir verkė iš džiaugsmo.

VI-ajame MKS, pagerbiant tūkstantį susirinkusiųjų Simpoziuman mokslininkų ir svečių, iškilmingai atidaryta pirmoji keturmetė Lietuvių dailės šventė - "Dailė 1989", kurios organizatorius - pagarsėjęs fotomenininkas Algimantas Kezys. "Dailėje 1989" eksponuota Karolio Avižieniaus asmeninė meno darbų kolekcija "Atgimimo šviesa", Juditos Pataitės-Juozaitytės suruošta paroda "Senovės lietuvių papuošalai", Lietuvių Fondo rinkinys - Rimo T. Vizgirdos palikimas Joansai Plikionytei- Bružienai, Romo Pukščio privatus rinkinys liaudies dievdirbių drožiniai", Magdalenos Stankūnienės paveikslai pavadinti "Gėlių daina", be to, dar septynios įvairios parodos. Simpoziumo pabaigai, vadovaujant Irenai Kerelienei ir Nijolei Maskaliūnienei, Lexington salėje Hickory Hills suruoštas užbaigtųjų banketas, kuriame dalyvavo per 1000 lietuvių beveik iš viso pasaulio, o paskutiniu metu Simpoziumo aidu nuskambėjo viltis, kad sekantis MKS jau įvyks Nepriklausomoje Lietuvoje.

Jei pirmųjų penkių Mokslo ir Kūrybos Simpoziumų tikslas buvo parodyti lietuvių emigrantų įnašą į JAV mokslą ir meną, tai VI-asis MKS jau nagrinėjo viso pasaulio lietuvių, įskaitant ir beišsivaduojančios Lietuvos, integraciją. Pagaliau įvyko ilgai lauktas stebuklas - Lietuva teoriškai išsivadavo, ir VII-ajam MKS 1991 m. gagužės 23-30 d.d. mokslininkai jau susirinko Tėvynėje - Vilniuje ir Kaune. Simpoziumo atidaryme Vilniaus Sporto Rūmuose dalyvavo apie 6000 pasaulio lietuvių. Tuomet savo kalboje arch. Albertas Kerelis palinkėjo Lietuvai realios Nepriklausomybės ir, apžvelgdamas Simpoziumų reikšmę, pabrėžė, kad mokslas turi tarnauti žmogui, pagerinti jo gyvenimą, o JAV lietuvių mokslininkų vardu įteikė VII-ojo MKS vadovui dr. Romualdai Ozolai Amerikos vėliavą kabėjusią Washingtono Kapitolijoje, primenant, kad lietuvių Mokslo ir Kūrybos Simpoziumai užgimė bei šeši jų vyko būtent po šios

vėliavos skraiste.

VII-ajam MKS vadovavo dr. Romualdas Ozolas ir jo pavaduotojas dr. Juozas Šarkus, o Mokslinių Programų komitetui - prof. Domarkas ir prof. Rolandas Pavilionis. Prof. Jonas Kubilius Simpoziume kalbėjo: "Totalinis režimas, žlugdęs žmogų, jo tautinę samonę ir laisvą kūrybinę mintį, uždėjo savo antspaudą mokslui. Mokslo ir Kūrybos Simpoziumas yra vienas tų renginių, kurie padės stiprinti tautos kamieno ir išeivijos ryšius".

VIII-asis MKS ir vėl įvyko Chicago 1993 m. lapkričio 24-28 d.d. Tarybos pirmininkas - arch. Albertas Kerelis, Mokslinės Programos komiteto pirmininkas - dr. Kęstutis Keblys, OK pirmininkas - p. Albinas Karnius ir VIII-ojo MKS Garbės pirmininkas ambasadorius Stasys Lozoraitis. Simpoziumo tema - "Išeivijos įnašas Lietuvai". Simpoziume skaityti 120 moksliniai pranešimai. Jo metu įvyko ALIAS, Lituanistikos instituto bei Katalikų SIELOVADOS suvažiavimai. Lemonto Lietuvių Dailės muziejuje Simpoziumo atidarymo proga atidaryta ir lietuvių dailininkų paroda, kurioje eksponuoti Freiburgo mokyklos lietuvių menininkų darbai, Henrietos Vepštas ekslibriai, Vilijos Eivaitės tapyba, Indrės Lukaitės išvirkštinės tapybos ant stiklo darbai, Rimo Vizgirdos keramika, Giedrės Žumbakienės grafika, jaunųjų fotografų darbai, o taip pat Vytauto Strolios didžiulis plokštelių aplankų rinkinys. Simpoziumo metu veikė jaunųjų lietuvių architektų paroda. Surengtas literatūros ir muzikos vakaras.

"VIII-asis MK Simpoziumas- mūsų visų rūpestis dabartiniais Lietuvos reikalais, trispalviu siūlu vingiuojantis per visą programą. Šis Simpoziumas - išeivijos įnašo Lietuvai išraiška, lietuvių didelė atgaila ir pasididžiavimas - kalbėjo OK pirmininkas Albinas Karnius. Simpoziumas užbaigtas palinkėjimu, kad šie lietuviški mokslo šakų specialistų suvažiavimai, Lietuvai pilnai atgavus Nepriklausomybę, ir toliau nenutrūktų.

IX-asis Passulio Lietuvių Mokslo ir Kūrybos Simpoziumas suorganizuotas Lietuvoje 1995 m. lapkričio 22-25 d.d. Lietuvos Mokslininkų sąjungos, Švietimo ir Mokslo Ministerijos bei Lietuvos Mokslo Ministerijos pastangomis ir atidarytas Vilniaus Pedagoginiame Universitete. Atidarymo metu Simpoziumo pirmininkas prof. Vytautas Landsbergis pasveikino per 700 Simpoziumo dalyvių ir svečių, atvykusių iš JAV, Australijos, Rusijos, Ukrainos ir kitų Europos šalių, ir pabrėžė, kad šio Simpoziumo tikslas yra pasikeisti idėjomis, kaip toliau tvarkyti Lietuvos ūkį, pramonę ir ekonomiką prikeliant šalį iš pražūties. O į uždaromąjį posėdį atsilankė pats Lietuvos Respublikos Prezidentas Algirdas Brazauskas, parodydamas, koks svarbus šis Simpoziumas Lietuvai, ir pasidžiaugdamas, kad išeivijos ir Lietuvos mokslininkai kartu nagrinėja įvairiausius lietuvių tautos gerovės klausimus ir ragindamas, kad šie MKS jokia būdu nenutrūktų Lietuvai atgavus nepriklausomybę. Amerikos lietuvių delegacijos vardu kalbėjęs arch. Albertas Kerelis, savo ruožtu, užbaigė tokiais žodžiais: "Simpoziumo diskusijos ir pranešimai dar labiau suartino išeivijos ir Lietuvos mokslo ir kūrybos žmones. Ir manau, kad jei nors dalis šio renginio dalyvių ir klausytojų išvyks geriau

suprasdami save ir savo žmogiškos prigimties troškimus bei įvairias problemas Lietuvoje, tai šį Simpoziumą galėsime laikyti dideliu lietuviybės laimėjimu ir jis tikrai nebuvo organizuotas veltui.

Pagal jau nusistovėjusį susitarimą sekantis - X-asis MKS įvyko 1997 m. lapkričio 26-30 d.d. vėl Chicagoje, Jungtinėse Amerikos Valstijose. Simpoziumo Tarybos pirmininkas tuokart - arch. Albertas Kerelis, Mokslinės Programos komitetui vadovavo dr. Vytautas Narutis, o OK darbui - Bronius Juodelis. Simpoziumo metu vyko parodos: "1941-ųjų metų sukilimas", "Martynas Mažvydas", eksponuojami visi iki tai dienai išleisti **TECHNIKOS ŽODŽIO** žurnalai. Vytautas Peseckas paruošė didžiausią Simpoziumo parodą, skirtą garsiam Lietuvos aviacijos inžinieriui Antanui Gustaičiui bei jo sukonstruotiems lėktuvams ANBO. Specialiai Simpoziumui iš Lietuvos LAS pirmininkas Leonardas Vaitys atgabeno puikią Lietuvos architektų darbų parodą.

Pats X-asis MKS buvo ypatingas tuo, kad jame dalyvavo visų Lietuvos Universitetų rektoriai. Vytauto Didžiojo - prof. Vytautas Kaminskas, Lietuvos Muzikos Akademijos - dr. Jonas Antanavičius, Klaipėdos Universiteto - prof. Stasys Vaitiekūnas, Vilniaus Universiteto prorektorius - prof. S. Vengris, Kauno Technologijos Universiteto - prof. Kęstutis Kriščiūnas, Simpoziumo darbe taip pat dalyvavo prof. Kazimieras Pyragas, atstovavęs negalėjusį atvykti prof. Vytautą Landsbergį, Zibartas Jackūnas - Lietuvos Seimo Mokslo Komisijos pirmininkas, Lietuvos Švietimo ministras prof. Z. Zinkevičius ir **MOKSLO LIETUVA** redaktorius Gediminas Zemlickas, po viešnagės JAV pagarsinęs X-ąjį MKS Lietuvoje puikiais ir išsamiais straipsniais.

XI-asis Mokslo ir Kūrybos Simpoziumas vyks Lietuvoje, Vilniuje 2000 m. birželio 21-26 d.d, o jo eigai vadovaus prof. Vytautas Landsbergis. Atidarymo metu sveikinimo žodį tars Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas Adamkus, o išsivijos vardu - dr. Vytautas Narutis.

Tiesa, reikia pripažinti, kad paskutiniai - IX ir X - MK Simpoziumai jau nebesukėlė tokio entuziazmo, kaip ankstyvesnieji. Pasigirsta balsų, kad gal iš vis jų, nebereiktų organizuoti, nes Lietuva yra Nepriklausoma, ir niekas nebetrukdo mokslininkams ir taip bendradarbiauti. Tačiau Simpoziumai buvo ir yra reikšmingi, nes būtent jų metu įvairiose šalyse gyvenantys lietuvių mokslininkai, inžinieriai, architektai, gydytojai ir menininkai vėl pasijunta vienos tautos, vienos tėvų, senelių, prosenelių - Lietuvos vaikais.

XI PASAULIO LIETUVIŲ MOKSLO IR KŪRYBOS SIMPOZIUMO PROGRAMOS METMENYS

Vilnius, 2000 m. birželio mėn. 21-25 d.

SIMPOZIUMO ATIDARYMO PROCEDŪROS

Mišios Arkikatedroje Bazilikoje
Simpoziumo atidarymas
Pirmininkauja Simpoziumo Tarybos
pirmininkas prof. Vytautas Landsbergis
Sveikinimai
Invokacija
Lietuvos Respublikos Prezidentas Valdas
Adamkus
Simpoziumo Tarybos pirmininko
pavaduotojas (išsivijos vardu) dr. Vytautas
Narutis

PLENARINIŲ POSĖDŽIŲ TEMOS

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATKŪRIMUI 10 METŲ

Lietuvos kelias atkuriant Nepriklausomybę
Krikščionybė Lietuvoje tūkstantmečių sandūroje
Lietuvos gynybos strategija šiuolaikinėje Europoje
Lietuvos ekonominės perspektyvos Europos Sąjungoje
Kviestinis pranešimas

MOKSLO IR KŪRYBOS VAIDMUO KURIANT LIETUVOS VALSTYBĘ

Mokslas ir energetikos strategija
Mokslas ir energetikos ūkio strategija

Energijai imlios gamybos klausimai
Ignalinos AE problemos
Atsinaujinantys ir kiti alternatyvūs energijos šaltiniai

**Lietuvos mokslo ir šalies ūkio
konkurencingumas žengiant į Europos
Sąjungą**

Mokslo ir aukštųjų technologijų plėtra Lietuvoje
Informacinės visuomenės kūrimo perspektyvos
Ekonomikos mokslai ir šalies ūkio
konkurencingumas
“Protų nutekėjimas” ir bendravimo su išeivijos
mokslininkais ypatumai

**Mokslo ir kūrybos vaidmuo ugdant šalies
intelektą potencialą**

Dabartinė Lietuvos mokslo ir studijų būklė ir plėtros
strategija
Švietimo, mokslo bei meno politika ir tautos raidos
perspektyvos
Lietuvos mokslo ir kūrybos tarptautinė integracija
Lituanistikos mokslai ugdant valstybingumą ir
pilietinę visuomenę

**SIMPOZIUMO UŽDARYMO
PROCEDŪROS**

**INFORMACIJA SIMPOZIUMO
DALYVIAMS**

Visus mokslininkus ir kitus kūrėjus kviečiame rengti pranešimų tezes. Atrenkant Simpoziumui pateiktus mokslo ir kūrybos pranešimus, prioritetą bus teikiamas tiems, kurių tema atitiks programoje nurodytų plenarinių posėdžių temas. Sekcijos pagal mokslų kryptis bus sudarytos gavus ir atrinkus Simpoziumų pranešimų tezes.

Ne daugiau kaip vieno puslapio tezės turi būti pateiktos MS Word formatu. Kartu turi būti pateiktas autoriaus mokslinės kūrybinės veiklos pristatymas iki 50 žodžių. Pavyzdį tezėms galima rasti Simpoziumo interneto puslapyje <http://www.Ims.It/mks11> arba užsisakyti el. paštu audrone@Ims.pfi.lt

Pranešimų tezės priimamos iki balandžio 15d.

Tezes prašome siųsti el. paštu audrone@Ims.pfi.lt arba kompiuterinius įrašus pristatykite į LMS būstinę Basanavičiaus g. 6, Vilnius 2600.

Gautos tezės bus registruojamos Simpoziumo interneto puslapyje. Paklausimai dėl tezių priimami el. paštu arba tel. 616433 Vilniuje.

Simpoziumo taryba nusprendė remti apie 20 užsienio lietuvių mokslininkų, kiekvienam skirdama iki 500 JAV dolerių dalyvavimo Simpoziume išlaidoms iš dalies padengti. Pirmenybė teikiama jaunesniems mokslininkams. Paraiškas paramai gauti prašome siųsti kartu su tezėmis. Paraiškoje būtina nurodyti: nuolatinio gyvenimo vietą, prašomos paramos dydį su trumpu pagrindimu, savo amžių.

**PASIRENGIMO
SIMPOZIUMUI ETAPAI**

1. Pranešimų tezių pateikimas Simpoziumui – iki balandžio 15 d.
2. Pranešimų tezių ekspertizė (atlieka Mokslo Tarybos ekspertai) – iki gegužės 10 d.
3. Galutinis remiamų užsienio lietuvių mokslininkų sąrašo sudarymas – iki gegužės 15 d.
4. Simpoziumo programos sudarymas – iki gegužės 20 d.
5. Simpoziumo medžiagos, pranešimų tezių ir programos pateikimas spaudai ir internete – iki gegužės 25 d.
6. Galutinis Simpoziumo dalyvių ir kviestinių svečių sąrašo sudarymas – iki gegužės 30 d.
7. Oficialiųjų kvietimų į Simpoziumą išsiuntimas – iki birželio 1 d.

MOKSLO IR TECHNIKOS DRAUGIJŲ RAIDA LIETUVOJE

Dr. ALGIMANTAS LIEKIS

propagavimo centru - jei kiek anksčiau įkurtojo Krokuvos universiteto rektoriumi galėjo būti tik lenkas, Karaliaučiaus - vokiečiai, tai per visą senąjį Vilniaus universiteto istoriją nebuvo nė vieno lietuvių, vilkėjusio rektoriaus toga; jeigu Rytuose besikurianti Rusijos valstybė nuo pat pradžių skelbė, kad joje gali būti tik vienas valdovas - caras, viena kalba - rusų, viena religija - stačiatikių, tai Lietuvoje buvo toleruojamos ir visos kalbos, religijos, ir lietuviai, nuykę valdyti naujų žemių, dažniausiai perimdavo vietinių tautų kalbą, papročius ir Lietuvos valstybė nebuvo vientisa, nebuvo nieko, kas jungtų vienovėn jos tautas. Ir kai praėjo totorių - mongolų puolimų pavojus, Lietuvos valstybė nebegalėjo atsispirti despotinės Rusijos veržimuisi į Vakarų; bet, svarbiausia, kad valstybė ėmė pūti iš vidaus: lietuvių tautos elitas - bajorija, susiviliojusi lenkiškais blizgučiais, perėmė ir lenkų kalbą, kultūrą, ir su panika ėmė žiūrėti ir į visą lietuvių tautą kaip į baudžiauninkus, pagonis, o po to ir pamažu ir pačią Lietuvą ėmė tapatinti su Lenkija. Ir štai garsiojoje 1791 m. gegužės 3 d. Respublikos Konstitucijoje jau iš viso nebeminimas Lietuvos vardas. Tad neatsitiktinai Maironis praėjusio amžiaus pabaigoje savo poemoje "Jaunoji Lietuva" rašė: "Jau penketas amžių naktis be aušros ..."

Visiems žinoma tiesa, kad mokslo ir technikos pažanga, taip pat ir visos šalies gerovė priklauso ne tik nuo sukauptų sprendimų, bet ir nuo pačių gamintojų, visos visuomenės kultūros, jos noro ir galimybių prisidėti prie tos pažangos. Tačiau, kita vertus, tas noras labai priklauso nuo valstybės santvarkos, jos demokratiškumo, turtingumo, visuomenės mokslingumo, nuo to, kiek sutampa tautos, visos visuomenės interesai, su valstybės interesais, koks ir paties mokslo bei technikos tyrimų, pritaikymo organizavimo lygmuo ir pan. Tai matyti ir iš mokslo, ir technikos draugijų raidos istorijos Lietuvoje.

1999 m. pažymėjome 100-ąsias mokslo ir technikos draugijų metines. Tikriausia, ne vienam kyla klausimas, kodėl ne trisšimtąsias ar dar daugiau? Juk jau mokslo ir technikos draugijų Europoje būta nuo Renesanso laikų, o juk tuomet Lietuvos valstybė tęsėsi nuo "Baltijos iki Juodosios jūrų", buvo viena iš galingiausių Rytų Europoje; buvome ir tarp pirmųjų Europos centre įkūrę savo, Vilniaus universitetą?

Atsakymai, atrodo, visiems žinomi: ir valstybės galybės laikais, lietuvių tauta nesutvirtėjo, neišsiplėtė jos etninės ribos, o priešingai, dar susiaurėjo; naujasis katalikų tikėjimas ir švietimas buvo perduotas į svetimšalių lenkų rankas, o ir įkurtasis Vilniaus universitetas netapo lietuvių tautos dvasinės kultūros, mokslo centru, o lenkiškumo

Lietuvių tautos kūrybinės galios buvo paaukotos valstybės plėtimui ir saugojimui, o ne pačios tautos stiprinimui ir tautinės valstybės kūrimui; dėl jos šviesuomenės išdavystės pati tauta toje valstybėje buvo likusi beteisė, o ir tos institucijos, kurios turėjo turtinti jos dvasinį pasaulį, gausinti žinias ir plėsti pažinimą - Katalikų bažnyčia ir mokykla buvo iš dalies irgi tautiškumo naikintojos. Tad naujajį, devynioliktąjį - mokslo ir technikos pažangos amžių lietuvių tauta pasitiko "ir tamsi, ir juoda", engiama labiausiai atsilikusios Europoje carinės Rusijos; visose šalyse sparčiai buvo kuriamos naujos mokslo, studijų institucijos, įvedamas privalomasis pradinis ar net vidurinis mokymas - Lietuvoje buvo priešingai: po pralaimėto 1831 m. sukilimo rusai uždarė Vilniaus universitetą, kitas mokslo ir mokymo įstaigas, o po 1863 m. sukilimo uždraudė lietuvišką spaudą, net vaikų mokymą lietuviškai. Ir lietuvių šviesuoliams, užuot rūpinusis mokslu, reikėjo ginti lietuvišką žodį, elementorių, nepaisant kalėjimo ar tremties. Buvo visaip varžoma lietuviams baigti aukštuosius mokslus, ypač inžinerinius, o ir baigus, grįžti dirbti į Lietuvą. Kiek lengviau būdavo susirasti darbo kunigams ir gydytojams. Tad neatsitiktinai praėjusio amžiaus pabaigoje tebuvo apie 295 lietuviai, baigę aukštąjį mokslą; ant jų pečių ir gulė viso tautinio atgimimo žadinimas; tebuvo tik apie 12 ar 14 inžinierių ir visiškai beveik nebuvo lietuvių pramoninkų. Pramonės, prekybos įmonės, taip pat beveik visa finansų sistema buvo žydų ir rusų rankose. Bet ir jų buvo menkas išsimokslinimas: pavyzdžiui, iš 400 Vilniaus gubernijos įmonių vadovų tik 8 teturėjo inžinerinį išsilavinimą, o 34 - buvo baigę tik specialias mokyklas ar kursus. Tarp

žinomiausių XIX a. pabaigos - XXa. pradžios lietuvių inžinierių buvo Rusijos geležinkelių ir tiltų statytojas, pirmasis lietuvis Vilniuje įsigijęs geležies konstrukcijų fabriką, daugelio knygelių iš mokslo ir technikos klausimais autorius, lietuvių tautinio atgimimo žadintojas, pirmojo lietuviškojo dienraščio "Vilniaus Žinios" įsteigėjas P. Vileišis. Ženkliai reikšėsi ir inžinierius technologas, Peterburgo technologijos institute auklėtinis, rusų kariuomenės intendentūros dirbtuvių inžinierius J. Bortkevičius. P. Vileišio fabrike dirbo baigęs Rygos politechnikos institutą J. Skripkus. Jis drauge su inžinieriumi A. Beinoravičiumi Vilniuje buvo įsteigęs ir inžinerijos biurą. Vilniaus elektrinę ir požeminius elektros tinklus statė inžinierius V. Sirutavičius.

Inžinierius technologas P. Morkūnas vienas pirmųjų Vilniuje pradėjo iš gelžbetonio statyti namus.

Mūsų amžiaus pradžioje ženkliai lietuviybės dirvoje ėmė reikštis irgi inžinierius, vienas iš Lietuvos socialdemokratų partijos kūrėjų S. Kairys. Jis buvo vienas iš pirmųjų kanalizacijos ir vandentiekio sistemų projektuotojų ir statytojų Vilniuje, Kaune ir kituose miestuose.

Dar vieną kitą lietuvių inžinierių galima aptikti provincijoje. Tai - technologas V. Bielskis, dirbęs Gubernijoje prie Šiaulių, J. Okuličius - Ukmergės apskrityje. Dar buvo keletas lietuvių kilmės inžinierių, bet sulenkėjusių ir net priešiška veikusių prieš lietuvių tautos atgimimą, prieš nepriklausomos Lietuvos atkūrimą. Iš tikrųjų visi lietuviai inteligentai pažinojo vieni kitus ir dėl tokios mažumos nebuvo reikalo formaliai burtis į draugiją. Be to, ji būtų rusų persekiojama. Nors pirmoji mokslo ir technikos draugija buvo įsikūrusi dar senajame Vilniaus universitete 1806 m. Tai buvo dėstytojų ir studentų draugija, gyvavusi iki 1817 m., kol jos pagrindu įsikūrė garsioji Filomatų draugija. Draugijos susirinkimuose skaitytos paskaitos, diskutuota to meto mokslo ir technikos klausimais. Bet tai buvo lenkiška draugija ir lietuvių tauta, Lietuva nesidomėjo; lietuvių tauta jos nariams buvo kaip baigianti išmirti, o Lietuva - neatskirama Lenkijos dalis. Pirmoji draugija, nagrinėjusi ir lietuvių tautos, Lietuvos praeities problemas, buvo grupės vokiečių mokslininkų 1879 m. Tilžėje įsteigta "Lietuvių literatūros draugija". Jai priklausė ir lietuviai švietuoliai - dr. J. Basanavičius, A. Janulaitis, A. Kuršaitis, J. Šliūpas ir kiti. Draugija turėjo 223 narius ir veikė iki 1923 m.

Lietuvius domėtis mokslu ir technika raginta ir slapta iš Prūsų gabenamoje lietuviškoje spaudoje. "Tiktai mokslas lietuvių stiprybė ..." - rašoma 1883 m. pirmame "Aušros" numeryje. Po metų, aštuntame "Aušros" numeryje džiaugiamasi, kad lietuvis ūkininkas J. Blažaitis pasigamino savos konstrukcijos labai našią kuliąmają mašiną; devintame - pasakojama apie lietuvių išradėją K. Bukavietį nuo Marijampolės, sukonstravusį vėjo variklį ir išvykusį į Peterburgą, į Rusijos technikų draugiją, prašyti už jį patento. Beje, tai parodo, kad ir lietuviai valstiečiai suvokė techninės kūrybos autorystės reikšmę, žinojo apie mokslininkų ir inžinierių Rusijos technikų draugiją (RTD). Ji Peterburge buvo įkurta 1866 m. lapkričio 20 d. Draugija steigė savo skyrius ir gubernijų centruose. 1897 m. lapkričio 27 d. Vilniaus geležinkelio darbuotojų susirinkime nutarta tokį skyrių organizuoti ir Vilniuje. Kitų metų pradžioje gauti iš Peterburgo

patvirtinti RTD Vilniaus skyriaus įstatai, kuriuose nurodyta, kad "imperatoriškosios RTD Vilniaus skyriaus tikslas - remti technikos ir pramonės plėtrą Vilniuje ir jo apylinkėse, nagrinėti įvairius technikos klausimus"

Į draugiją užsirašė 15 narių. Pirmasis jų susirinkimas įvyko 1998 m. spalio 20 d. Pirmininku išrinko Polesės geležinkelio viršininką inž. A. Fridę, pavaduotoju - majorą A. Posylkiną, sekretoriumi - M. Provosudovą, garbės nariu - generalgubernatorių V. Trockį.

1899 m. sausio 14 d. draugija organizavo pirmąjį viešą susirinkimą miesto visuomenei. Jį pradėdamas generalgubernatorius V. Trockis pasakė: "Visa, kas ištikro rusiška ir teisinga, susilauks iš draugijos visapusiško pritarimo ir paramos..."

Draugija susirinkimus organizuodavo dažniausiai penktadienio vakarais. Jų metu būdavo skaitomos paskaitos mokslo ir technikos klausimais, dalyviai supažindinami su naujaisiais geležinkelio ir jo tiltų, pastatų projektais ir pan.

RTD Vilniaus skyrius daugiausia narių turėjo 1903 m. - 103. Tarp jų geležinkelio specialistų - 58, rusų kariuomenės inžinierių - 19, kiti - iš pramonės įmonių, telegrafo ir kt. Dalyvavo ir lietuviai inžinieriai - P. Vileišis, J. Skripkus, V. Sirutavičius, S. Kairys ir kt. Tačiau nepasisekė archyvuose dokumentuose aptikti, kad kuris nors jų būtų skaitęs pranešimą.

Apie RTD Vilniaus skyriaus veiklą archyvuose dokumentų pasisekė aptikti iki 1907 m. Kasmet organizuodavo po 10 - 15 viešų susirinkimų. Draugija ir pati atliko amatų būklės Vilniaus krašte tyrimus. Juos 1905 m. apibendrino 300 puslapių studijoje. Leido ir savo tęstinį mokslo darbų rinkinį - "Zapiski imperatorskogo RTO Vilenskogo otdelenija". Išleido 5 knygas.

Nors RTD ir jos Vilniaus skyrius buvo persunktas didžiarusiškuoju šovinizmu, - pritarė lietuvių spaudos draudimui, nesidomėjo tragiška lietuvių tautos ir jos inteligentijos padėtimi, pramonės ir apskritai krašto ugdymu, bet vis dėlto tai buvo pirmoji mokslinė techninė draugija dabartinės Lietuvos teritorijoje, paskatinusi ir pačius lietuvius dirbti dar atkakliau savo tautos ir būsimos nepriklausomos valstybės labui. Kitą vertus, gamtos, technikos mokslai iš esmės yra neideologiniai, tik priklauso nuo to, kas ir kam panaudoja jų pasiekimus. O jei jie tikri, tai nėra nei rusiški ar vokiški, nei raudoni ar rudi, priešingai negu istorijos, ekonomikos, filosofijos ar kiti socialiniai bei humanitariniai mokslai, kurių rezultatai priklauso nuo tyrėjo pasaulėžiūros, politikos skersvėjų ir demokratijos.

Tikrai pirmas lietuviškas puslapis mūsų mokslo ir technikos istorijoje - tai dr. J. Basanavičiaus ir jo bendražygių 1907 m. balandžio 7 d. įkurtoji Lietuvių mokslo draugija (LMD), į kurios veiklą nuo pirmos dienos įsijungė ir beveik visi lietuviai inžinieriai, architektai ir iš tolimiausių Rusijos vietų. Tai - P. Vileišis, K. Vasiliauskas, K. Urbanavičius, K. Šnapštys, J. Šliogeris, K. Šakenis, T. Naruševičius, B. Sližys, T. Žukas, J. Kamarauskas, A. Sruoga, P. Jodelė, miškininkas P. Matulionis ir kt. LMD buvo gausiausia lietuvių švietuolių draugija - po metų turėjo daugiau kaip 700 narių. O iš viso jos nariais buvo apie 1300 lietuvių mokslo ir visuomenės veikėjų.

LMD organizacinės veiklos formos - susirinkimai,

suvažiavimai, paskaitos, diskusijos, mokslo tiriamasis darbas, mokslo literatūros, vadovėlių rengimas ir leidimas ir kt.

Susirinkimuose, suvažiavimuose nuo 1907m. iki 1935m. perskaityta 230 pranešimų. Daugiausia - apie 25 nuoš. lietuvių tautos istorijos, švietimo klausimais, apie 20 nuoš. - etnografijos, apie 12 nuoš. - pedagogikos, psichologijos ir kt. Labiausiai domėtasi atgimstančios lietuvių tautos ir Lietuvos valstybės problemomis, bet, nepaisant to, nagrinėti ir atskirų mokslų, technikos, gamybos plėtotės klausimai - jie sudarė apie 7 nuoš. visų skaitytų pranešimų. Tad iš dalies galima sakyti, kad LMD buvo ir mokslo technikos draugija.

LMD neįkainojamas įnašas ir parengiant besikuriančioms lietuviškoms mokykloms vadovėlius, padedant lietuviškajai terminologijai pamatus; vien iki Lenkijos Vilniaus okupacijos, LMD parengė ir išleido 135 pavadinimų vadovėlius lietuviškom mokykloms.

Dr. J. Basanavičiaus iniciatyva, LMD nuo 1907m. pradėjo leisti ir pirmąjį lietuvišką periodinį mokslo leidinį "Lietuvių tauta". Iš viso iki 1936m. išleido jo 15 sąsiuvinų, kurie buvo sujungti į 5 knygas. Jų bendra apimtis 2974 knygos puslapių. Tematika ir problematika beveik atitiko susirinkimuose ir suvažiavimuose skaitytų pranešimų tematiką ir problematiką - didelė dalis jų ir buvo išspausdinta "Lietuvių tautoje"

LMD parengė Vilniaus universiteto atkūrimo ir Mokslo ir meno akademijos įsteigimo projektus; 1919m. pradžioje Vilniuje organizavo Aukštųjų mokslų kursus, kuriuos lankė 117 klausytojų. Kursuose dėstyta pagal universiteto programą ir jų pagrindu turėjo būti atkurtas Vilniaus universitetas. Kursams vadovavo dr. J. Basanavičius. Bet jų veiklą, kaip ir kitų LMD veiklą, nutraukė lenkų okupantai. Nors draugija ir toliau vegetavo iki 1938m., Lenkijos ultimatumo Lietuvai. Kai Lietuva jį priėmė, lenkai vėl leido veikti, tik nauju pavadinimu - Lietuvių mokslo mylėtojų draugijos.

Ko LMD negalėjo įgyvendinti Lenkijos okupuotame Vilniuje, daug ką įgyvendino draugijos Kauno skyrius, įsikūręs 1920m. sausio 3 d. Jo steigėjai buvo žinomi Lietuvos veikėjai S.Šilingas, dr. J.Šliūpas, kun. J. Tūmas ir kiti. Jų pastangomis Kaune buvo atkurti Aukštojo mokslo kursai, jų pagrindu įsteigtas Lietuvos universitetas ir kt.

Greta LMD atgimstančioje Lietuvoje nuo 1918 m. rugsėjo 4 d. Vilniuje veikė Lietuvos technikų draugija (LTD). Jos įstatuose skaitome: "Lietuvos technikų draugijos tikslas yra platinti technikų lavinimąsi, padėti įvairioms technikos ir pramonės šakoms plėtotis, Lietuvai nuo karo atsistatyti, dėtis prie krašto natūrinių turtų tyrinėjimo, šelpti draugijos narius ir jų šeimas". Draugijai priklausė beveik visi tuo metu Vilniuje ir jo apylinkėse gyvenę lietuviai inžinieriai,

architektai, technikai. Lenkijai okupavus Vilnių ir jo kraštą, draugija tęsė darbą Kaune. Draugijos pirmininko prof. P. Jodelės, narių - Z.Žemaičio, K.Vasiliausko, A. Purėno, J. Šimoliūno,, M.Nasvyčio, P.Jankausko, P.Jodelės, J. Čiurlio, S.Kolupailos, V.Mošinskio, M. Songailos, S.Dirmanto, J. Šimkaus ir kitų pastangomis buvo parengtos studijų programos LU Technikos fakultetui ir daug pramonės veiklą reglamentuojančių, privalomojo pradinio mokymo ir kitų įstatymų projektų ir kt.

1924 m. lapkričio 2 - 5 d. LTD organizavo Kaune šalies inžinierių ir architektų kongresą, į kurį atvyko 150 dalyvių. Kongrese skaityta 27 pranešimai įvairiais mokslo ir technikos klausimais, priimtos rekomendacijos Vyriausybei, kad būtina pradėti miestuose kanalizacijos ir vandentiekio sistemų statybą, įkurti vastybinį statybos ir architektūros kontrolės komitetą, kuris rūpintųsi architektūros, kultūros paminklų apsauga ir pan.

Kongrese nutarta greta LTD įkurti Lietuvos inžinierių ir architektų sąjungą (LI ir AS), nes daug kam nepatiko žodis "technikų", kuriuos rengė Kauno aukštesnioji technikos mokykla.

Išskyrus LI ir AS, LTD veikla labai susilpnėjo ir 1932m. pabaigoje ji visiškai nutrūko.

LI ir AS valdybos pirmininku išrinktas inž. J.Šliogeris, pavaduotoju - prof. S. Grinkevičius, nariais - arch. M. Songaila, inž. J. Šimoliūnas ir kiti. Nuo 1928 m. pirmininku buvo inž. S. Čiurlionis, pavaduotoju inž. B.Garšva, sekretoriumi - inž. K. Gaigalis, valdybos nariais - arch. V. Landsbergis - Žemkalnis, inž. K. Vasiliauskas ir kt.

Įstatuose nurodyta, kad draugijos uždavinys "... dėtis prie krašto atstatymo darbo, vystyti krašto kultūrą technikos srity, tirti ir ruošti vykdymui tuos techninio kultūrinio pobūdžio klausimus, kuriuos Lietuvos besivystąs gyvenimas iškelia."

Veiklos formos liko ankstesnės - susirinkimai, paskaitos, diskusijos ir pan. Nuo 1929m. prie draugijos valdybos pradėtos steigti atskiros specialistų sekcijos. Pirmoji - Architektų ir statybininkų, vadovaujama architekto V. Dubeneckio, po to dar įsikūrė Elektrotechnikų sekcija (1931m.), vadovaujama inž. A. Putrimo. Dar įsikūrė mechanikų ir kt. sekcijos. 1929m. išrinktas ir Draugų teismas, nagrinėti inžinierių ir architektų nusizengimus profesinei etikai.

Nuo 1929m. LI ir AS pradėjo leisti ir savo mokslo žurnalą "Technika ir ūkis" (nuo 1924 LU Technikos fakultetas leido tęstinį mokslo darbų rinkinį "Technika", kuris buvo ir savotiška draugijos tribūna.). Jo redaktorais buvo inž. B.Garšva (1 -3 numerių), po to prof. V. Mošinskis (nuo 4 iki 7 numerių), o po jo, iki okupacijos - inž. J.Vidmantas.

1931m. vasario 22 d. nuo LI ir AS atsikilo grupė inžinierių ir architektų, įkurdami Diplomuotų inžinierių ir architektų draugiją. Pagrindinė nesutarimo priežastis - nesutarimai dėl studijų programų Technikos fakultete ir dėl teisės vadintis inžinieriais, negavus dar aukštojo mokslo baigimo diplomų. Atskilusios draugijos pirmininku išrinktas inž. J.Augustaitis, pavaduotoju - inž. B. Banaitis. Tačiau LDI ir AS kiek ženklesne savarankiška veikla nepasižymėjo. 1935 m. išleido tik vieną "Technikos apžvalgos" numerį, nors buvo užsimoję jį leisti kas mėnesį. Teturėjo tik 26 narius.

Atsiskyrus LDI ir AS, Lietuvos inžinierių ir architektų sąjunga pasivadino Lietuvos inžinierių ir architektų draugija (LI ir AD). Jos pirmininku vėl buvo išrinktas prof. P.Jodelė. 1936 m. draugija turėjo daugiau kaip 200 narių. Ir LDI ir AS 1937m. gegužės 30 d. vėl prisijungė prie LI ir AD, bet vėl buvo pakeistas pavadinimas - į Lietuvos inžinierių draugijos. Jos pirmininku išrinktas inž. K.Šakenis. 1938m. lapkričio 24 - 26 d. Kaune vykusiame šalies inžinierių ir architektų kongrese nutarta pakeisti draugijos pavadinimą į Lietuvos inžinierių ir architektų draugiją (LI ir AD), kaip labiausiai atspindinčią draugijos narių sudėtį. Tokiu pavadinimu ji buvo uždrausta ir sovietams okupavus Lietuvą. Nepaisant daugkartinio draugijos pavadinimo keitimo, atsiskyrimų ir vėl susijungimų, veiklos formos ir metodai liko tie patys. Draugijos ar jos sekcijose, būdavo skaitomi pranešimai svarbiausiais Lietuvos mokslui ir technikai klausimais, diskutuojama, daromos projektų ekspertizės, įvertinami konkursų rezultatai, rengiami valstybės įstatymų ir nutarimų projektai, rengiamos ir aptariamoms būsimiesiems inžinieriams studijų programos ir t. t. Labai daug buvo dirbama sprendžiant krašto elektrifikacijos klausimus. Draugijos pastangomis dar 1928m. kovo 26d. įkurtas Lietuvos elektrifikacijos komitetas, kurio pirmininku išrinktas inž. J.Čiurlys. Draugijos pastangomis parengtas 20 didžiausių Lietuvos upių upynai, daug prisidėta ir sprendžiant Turniškių elektrinės projektavimo ir statybos, elektrinių ant Nemuno kaskados klausimus, taip pat organizuojant ir vykdant Lietuvos žemės turtų tyrimus. Draugijos iniciatyva 1936 m. prie Susiekimo ministerijos įkurtas Lietuvos energijos komitetas, kuris leido tęstinį mokslo darbų rinkinį "Energijos komiteto darbai". Praktiškai nebuvo mokslo ir gamybos srities kurioje draugijos nebūtų tarusios savo svaraus žodžio.

Draugija planavo įkurti ir Gedimino vardo politechnikos institutą, kuriame būtų rengiami inžinieriai visoms ūkio ir mokslo sritims, tame tarpe ir kariuomenei. Tačiau 1939m. pabaigoje, po ilgų Vyriausybės svarstymų, nuspręsta, dėl lėšų trūkumo, instituto įkūrimą dar kiek atidėti, o vietoje to Technikos fakultetą reorganizuoti į Technologijos fakultetą su mechanikos, elektrotechnikos, chemijos skyriais ir į Statybos fakultetą su architektūros, statybos, melioracijos - hidrotechnikos, geodezijos skyriais.

Daugiausia narių draugija turėjo 1939m. - apie 300. Jai priklausė beveik visi Lietuvos inžinieriai ir architektai. Ir jų balsu labai paisė tuometinė Lietuvos vyriausybė ir jau nuo 1935m. nepriimdavo svarbesnio sprendimo pramonės ar statybos klausimais be inžinierių ir architektų draugijos pritarimo.

Lietuvos inžinierių ir architektų draugija buvo daugelio Europos ir pasaulio analogiškų draugijų narė, daug kartų dalyvavo jų kongresuose Briuselyje, Madride, Londone ir kt. Gan glaudžiai bendrauta su Latvijos, Estijos, Suomijos inžinierių ir architektų draugijomis.

Nepriklausomoje Lietuvoje veikė ir kitokių mokslinio techninio profilio draugijų. Taip 1933 m. inž. J.Vidmanto, K.Adomulio, K. Kaušinio ir kt. iniciatyva įkurta "Plieno" korporacija, jungusi daugiausia Technikos fakulteto, taip pat paskutinių kursų studentus. Turėjo 30 narių.

Kauno universitete nuolat veikė Studentų technikų draugija, įkurta K.Kriščiūno, A. Nasvyčio, L. Šniukštos, A. Adomonio, J. Šivickio, K. Karazijos ir kt. Draugija, be mokslo ir technikos žinių gilinimo, rūpinosi teikti ir studentams materialinę paramą, turėjo savo mokslo ir mokymo priemonių parduotuvę.

Prie korporacijos "Neo Lithuania" nuo 1932 m. gana aktyviai veikė jos technikų sekcija; panašių sekcijų turėjo ir ateitininkai - technikų korporaciją "Grandis".

Daug ir įvairių mokslo ir technikos susivienijimų buvo gimnazijose, specialiose mokyklose. Apskritai, labai daug būta idealizmo, tikėjimo Nepriklausoma Lietuva ir noro paversti ją gražia ir klestančia. Ir iš tikro daug padaryta, prisiminus, kad visose gyvenimo srityse daug ką reikėjo pradėti nuo nulio, o juk kraštas buvo nusiaubtas praėjusių karų, okupacijų. Tai, kad mokslo ir technikos draugijos tiek daug nuveikė Nepriklausomybės metais paverčiant Lietuvą išvystyta ir tautine valstybe, buvo laikoma vienu iš jų "nusikaltimų" sovietinės okupacijos metais. Ir jų, kaip ir daugelio kitų, veikla, kaip ir daug kas, buvo uždrausta. Neatsigavo jos ir vokiečių okupacijos metais. Tik artėjant antrajai sovietų okupacijai, apie 60 nuoš. ir lietuvių inžinierių, architektų, mokslininkų pasitraukė į Vakarus. Daugelis jų, atsidūrę Vakarų Vokietijoje tremtinių stovyklose, vėl ėmė organizuotis, burtis į susivienijimus vildamiesi, kad okupacija bus neilga ir jie vėl sugrįš Lietuvon. 1946 m. vasario 23 - 24 d. Wuerzburge įvyko pirmasis lietuvių inžinierių ir architektų, gyvenusių Vakaruose, suvažiavimas, kuris ir įsteigė Lietuvių inžinierių tremtinių draugiją. Suvažiavime dalyvavo 97 atstovai, kurie draugijos valdybos pirmininku išrinko inž. A.Jurskį, patvirtino įstatus. Kitas draugijos suvažiavimas įvyko 1947 m. gegužės 17 - 18 d. Augsburgėje, kur nuspręsta pasivadinti Lietuvos inžinierių sąjunga užsienyje. Po metų, 1949 m. gegužės 21 d., Kemptene įvykusiame suvažiavime vėl pakeitė pavadinimą į Pasaulio lietuvių inžinierių ir architektų sąjungą (PLIAS). Visur, kur tik gyveno daugiau lietuvių inžinierių, architektų, įsisteigė sąjungos skyriai. Pirmuoju PLIAS valdybos pirmininku buvo išrinktas inž. J. Šimoliūnas.

Nuo pirmųjų dienų tremtyje lietuviai inžinieriai ir architektai, rengė studiją apie tai, kaip turėtų būti plėtojamas išlaisvintos Lietuvos ūkis, mokslas ir kultūra, daug prisidėjo, kad prie Hamburgo buvo įkurtas Pabaltijo universitetas, labai rūpinosi ir sava spauda. Dar 1946 m. Vokietijoje pradėjo leisti žurnalą "Inžinieriaus kelias" (iš viso iki 1948 m. išėjo 10 numerių), o vėliau - žurnalą "Technikos pasaulis"; draugijos centrai persikėlus į JAV - žurnalą "Technikos žodis".

Sovietų okupuotos Lietuvos valdymas, kaip ir visos Sovietijos, buvo direktyvinis. Direktyvų vykdymą kontroliavo didžiulis partinis ir represinių organų aparatas. Viešai reikšti iniciatyvą, savo nuomonę buvo galima tiek, kiek ji sutapdavo su partijos, kitų direktyvinių organų nuomone, pagrindė jų tariamą teisingumą ir greitesnį įgyvendinimą. Ne išimtis buvo ir visuomeniniai susivienijimai - jie galėjo būti kuriami tik partijos nutarimu ir jos bei kitų valdžios organų kontroliuojami. Ir po bolševikinio perversmo buvo reorganizuota ir Rusijos technikų draugija į labai ideologizuotą Visos Rusijos inžinierių asociaciją,

kontroliuojamą VKP(b). 1931m. ji vėl reorganizuota į Mokslines inžinierių ir technikų draugijas (MITD), veikusias šakiniu principu. 1938m. VKP(B) CK nutarimu šakinių draugijų veiklai koordinuoti ir vadovauti įkurta Sąjunginė draugijų taryba. Tokia jų griežtai centralizuota struktūra išliko iki 1954 m., kai reorganizuotos į Mokslines technines draugijas pavaldžias pirmiausia profsajungoms – “komunizmo mokyklai”. Pirmasis sąjunginės MITD padalinys - Geležinkelio transporto, pokario Lietuvoje pradėtas organizuoti 1946 m. geležinkelio valdyboje. 1947 m. spalio 30 d. Lietuvos geležinkelio viršininko generolo A.Kožuchovskio įsakymu įvyko steigiamasis draugijos susirinkimas, kuris draugijos valdybos pirmininku patvirtino inž. P.Mečejevą, pavaduotoju - inž. A. Nesterovą, moksliniu sekretoriumi - inž. S. Radionovą ir kt. Iš viso tuo metu draugijai priklausė 46 tikrieji ir 73 juridiniai nariai, kuriais to paties gen. A. Kožuchovskio įsakymu patvirtinti beveik visi Lietuvos geležinkelio stambesni padaliniai. Tokiu pat būdu buvo sudarytos ir pirminės draugijos Vilniaus depo, Šiaulių, Radviliškio, Kaliningrado ir kitose stotyse; nurodyta, ir ką pirminės organizacijos privalo dirbti. Pirmiausia - parengti techninės pažangos planus, organizuoti socialistinių lenktyniavimą, racionalizatorių judėjimą ir pan. 1950m. birželio 16 d. įvyko pirmoji Lietuvos geležinkelio MITD ataskaitinė - rinkiminė konferencija. Draugijai tuo metu jau priklausė apie 300 tikrųjų ir 91 juridinis narys. Darbininkai sudarė tik apie 7 nuoš. visų tikrųjų narių. Kadangi geležinkelis buvo visiškai surusintas, tai ir lietuvių tarp draugijos narių buvo vos 2 nuoš. - kaip ir carizmo laikais.

1953 m. sujungus Pabaltijo respublikų geležinkelių į vieną administracinį padalinį ir jį perkėlus į Rygą, persikėlė ir draugijos valdyba, kuri ten išbuvo iki 1956 m., iki naujos geležinkelio reorganizacijos. Po to vėl veikė Vilniuje iki 1962 m., iki kitos naujos reorganizacijos.

Draugijos veiklos formos: paskaitos, įvairių apžiūrų, konkursų socialistinio lenktyniavimo organizavimas, įvairiausių techninės pažangos bei kitokių planų rengimas ir pan. 1949m. prie Lietuvos geležinkelio valdybos įkurta Technikos namai, kuriose ėmė veikti biblioteka, skaitykla, technikos kabinetas ir kt.

Tik atkelti rusai dažniausiai buvo įdarbinami ir į atstatomą Klaipėdos uostą bei jo įmones. Tąd beveik tuo pačiu laiku, kaip ir Lietuvos geležinkelyje, buvo gautas iš Maskvos įsakymas, įsteigti ir Vandens transporto MITD Klaipėdos padalinį. Draugijos juridiniais nariais buvo išrašytos beveik visos Klaipėdos uoste buvusios įmonės, o tikraisiais nariais tapo beveik visi jose dirbę inžinieriniai techniniai darbuotojai.

Panašiu “centralizuotu” būdu MITD buvo įsteigtos beveik visose, pirmiausia sąjunginio

pavaldumo, tiksliau rusiškose, įmonėse ir respublikinėse ministerijose.

1951 m. rugpjūčio 24 d. LKP(B) CK, vykdydamas Kremliaus nurodymą, priėmė nutarimą įkurti MITD Lietuvos respublikinę tarybą, kurios pirmininku paskirtas LTSR Ministrų tarybos pirmininko pavaduotojas K. Kairys, nariais - beveik visi ministrai. Tačiau apie tokio ypač aukšto “politinio idėjinio” lygio tarybos kokį nuveiktą darbą archyvuose nepasisekė aptikti duomenų. Tąd ir toliau “centrinių” šakinių MITD vadovų iš Maskvos nurodymu kurtos pirminės MITD, o nuo 1954 m. - MTD lengvosios, maisto ir kitose pramonės įmonėse. Ir 1958 m. pradžioje Lietuvoje jau veikė 17 šakinės MTD ir jų respublikinės valdybos, pavaldžios “centrinėms” MTD valdyboms Maskvoje ir profsajungoms. Kadangi Maskva jau nebeįstengė apžioti visos imperijos draugijų, 1958 m. vasarą leista ir respublikoms įsisteigti MTD respublikines tarybas. 1958 m. gruodžio 23 d. organizuota ir Lietuvoje pirmoji tarpšakinė MTD konferencija, kurioje naujosios MTD tarybos pirmininku patvirtintas iki tol buvęs jos organizacinio biuro pirmininkas - S. Jaruševičius, pavaduotojais - P. Kulviecas ir M. Krejeris, sekretoriumi - Z. Volotka, nariais - J. Bazevičius, L. Juozapavičius, O. Radžiūnas, B. Titovas, R. Mickevičienė ir kiti.

Beje, kiek anksčiau, 1958m. lapkričio 24 d. TSRS MTD CK nutarimu, Vilniuje įkurti ir Technikos namai, o dar kiek anksčiau, rugpjūčio 21 d., - Visasąjunginės išradėjų ir racionalizatorių draugijos (VIRD) respublikinė taryba. Jos pirmininku patvirtintas B. Titovas.

Kasmet daugėjo draugijose narių ir jau 1985 m. MTD Lietuvoje turėjo 165,200 narių 20 šakinių organizacijų, o VIRD - 132,190 narių 1,762 pirminėse organizacijose. Keitėsi ir lietuvių požiūris į draugijas: iš pradžių daugelis lietuvių inžinierių ir mokslininkų į jas žiūrėjo kaip į okupantų draugijas, o kai įsikišo respublikinės tarybos ir daug kas pamatė, kad draugijos padeda stiprinti ir Lietuvos mokslinį techninį potencialą, prisidėjo prie jų veiklos..

Nuo 1960 m. prie MTD respublikinės tarybos ir pirminėse organizacijose pradėti steigti specialistų kūrybiniai susivienijimai, sekcijos ir komitetai. Veiklos formos ir metodai buvo labai platūs: tai ir paskaitų, diskusijų, seminarų, konferencijų, konkursų, apžiūrų, ekskurzijų, socialistinio lenktyniavimo, darbuotojų mokymo ir kita ko organizavimas, atsižvelgiant į paskutinius TSKP - LKP CK nutarimus. Ir visas tas organizacinis darbas vos ne kas metai turėjo didėti, nenorint susilaukti kritikos. O tai, kitą vertus, skatino siekti ne kokybinių, o kiekybinių rodiklių, operatyviai atsiliepti į “partijos ir vyriausybės nutarimus”, pritarti kad ir kvailiausioms iniciatyvoms, jei jas palaimindavo “neklįstančioji” partija. Bet, nepaisant visos tos duoklės valdžiai, daug kur naudotos raudonos skraistės, MTD, kaip ir VIRD veikla vertintina teigiamai, nes jos skatino domėtis mokslo, technikos ir gamybos pažanga, sudarė tūkstančiams žmonių galimybes reikštis mokslinėje ir techninėje kūryboje ar organizacinėje veikloje; ir direktyvinis vadovavimas turėjo kai kurių teigiamybių, pirmiausia jau tą, kad garantuodavo ir valdžios materialinę ar moralinę paramą. Tačiau ir valdžia, prieš priimdama kokį nutarimą, neretai taip

pat atsižvelgdavo į MTD ar kitų visuomeninių organizacijų siūlymus. Apskritai, mokslo ir technikos draugijų istorija - tai didelė dalimi mūsų Tautos, Valstybės, intelektualinių jėgų istorija. Ją šiek tiek nušviesti mėgino dar okupacijos metais, šių eilučių autorius savo monografijoje "Mokslo ir technikos draugijos Lietuvoje", išleistoje 1984 m. Lietuvos mokslų akademijos Istorijos institute. Tačiau, suprantama, tada nebuvo galima bent kiek plačiau išnagrinėti Nepriklausomos Lietuvos metų draugijų, o tuo labiau Vakaruose išeivių įkurtų draugijų veiklos. O pastaroji buvo gan ženkliai visuose kraštuose, kur tik buvo didesnis lietuvių inžinierių, architektų, mokslininkų susibūrimas. Gaila, kad iki šiol nėra nė vienos knygos, nušviečiančios ją, atskleidžiančios lietuvių inžinierių, architektų, mokslininkų įnašą ne tik mokslo ir technikos pažangai, bet ir lietuvių išsaugojimui, sprendžiant Lietuvos išlaisvinimo bylą. Ir tą knygą niekas kitas, jei ne mes patys neparašys - jūsų, kurie dalyvavote tų draugijų veikloje, sprendėte konkrečias mokslo ir technikos problemas, organizavote suvažiavimus, kongresus, konkursus, rūpinotės lietuvių specialistų ugdymu, prisiminimai, dokumentai, galėtų labai padėti ją rengiant, teisingiau atspindėti nepaprastai įdomią ir turiningą lietuvių inžinierių, architektų, mokslininkų istoriją svetimuose kraštuose, - kaupiti literatūriniai, archyviniai ir kiti dokumentai, būtų saugomi Vilniaus Gedimino technikos universiteto muziejuje ir pasitarnautų būsimiems tyrėjams, garantuotų atminimą. Ir visa tai jau reikia daryti šiandieną. Tad, maloniai kviečiame visus prisidėti prie šio taip svarbaus mūsų Tautai kultūrai darbo. Siųskite savo prisiminimus, dokumentus adresu: Algimantas Liekis, Gedimino pr. 3, LMA, 21k. 2000 Vilnius, Lietuva (t.: 613652 d., E- mail :Liekis.ktl.mii.lt, fax 618464).

Profesorius Algirdas Matukonis - KTU garbės-profesorius

VITA RAČKAUSKAITĖ

Tai pirmasis šį garbingą vardą pelnęs universiteto profesorius. A. Matukonis Lietuvoje ir užsienyje žinomas tekstilės technologijų specialistas, du kartus pelnęs Valstybines Lietuvos mokslo premijas, apdovanotas Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino V laipsnio ordinu, Lietuvos mokslų akademijos narys ekspertas, Rygos technikos universiteto garbės daktaras. Spalio 7 d. minėjęs 79-erių metų sukaktį, jis KTU – anksčiau Kauno politechnikos institute – dirba 55 metus, 35-erius iš jų profesoriavo. Dauguma kolegų profesorių A. Matukonį žino kaip nepailstantį akademinės istorijos ir tradicijų puoselėtoją. Jis yra knygos "Nuo aukštųjų kursų Kaune iki Kauno technologijos universiteto 1920 – 1997" sudarytojas ir pagrindinis redaktorius, KTU Senato tradicijų ir švenčių komisijos pirmininkas. Dar studentu būdamas tapo studentų korporacijos "Plienai" vyrijos nariu, buvo vienas pagrindinių jos atkūrimo iniciatorių, dabar šios korporacijos globėjas.

Matukonis gimė Dzūkijoje, Noragėlių kaime. Jo tėvas buvo mokytojas. "Kaip tik šeimoje būsimas profesorius įgijo būdingą jam inteligenciją, bendravimo kultūrą, tapo tokiu, kokį mes jį pažįstame", - regalių įteikimo iškilnėse skaitytame pranešime sakė jo kolega prof. Vytautas Milašius. 1937 m. A. Matukonis labai gerai baigė Alytaus gimnaziją ir įstojo į Vytauto Didžiojo universiteto Technikos fakulteto Mechanikos skyrių. Dar studentu būdamas pradėjo dirbti "Litekso" vilnos gaminių įmonėje. Nors norėjo mokytis aviacijos, netgi buvo atrinktas studijoms į vieną užsienio universitetą, prasidėjęs karas pakeitė ateities planus. 1944 m. būsimąjį profesorių pakvietė dirbti į Kauno universiteto Tekstilės technologijos katedrą. Tuo laiku šios katedros pedagoginis personalas buvo tik vedėjas prof. Juozas Indriūnas ir A. Matukonis, tad jam teko daug dirbti organizuojant laboratorijas, montuojant ir rekonstruojant technologinę įrangą, pritaikant ją mokymui. Būsimasis profesorius, tuometinis vyresnysis dėstytojas, pradėjo gilintis į tik ką pasirodžiusio sintetinio pluošto kaprono savybes, ypač tas, kurios labai svarbios technologiniams procesams. 1950 m. apgynė technikos mokslų kandidato, dabar – mokslų daktaro, disertaciją "Kaprono tampriųjų savybių ir nuovargio klausimu". 1952 m. jam suteiktas docento vardas. A. Matukonis su jam būdinga erudicija ir moksliniu išvalgumu, tęsė mokslinį darbą naujoje ir labai įdomioje heterogeninių siūlų gamybos, savybių tyrimo, panaudojimo srityje. Darbus apibendrina daktaro, dabar habilituoto daktaro, disertacijoje "Dvikomponenčių cheminių siūlų tempimo charakteristikų tyrimas", kurią apgynė 1964 m. KPI Mokslinėje Taryboje ir tapo jauniausiu tuo metu KPI daktaru. Tai buvo viena pirmųjų technikos srities daktaro disertacijų pokario Lietuvoje. Jau prieš šios disertacijos gynimą jis buvo išrinktas Tekstilės technologijos katedros vedėju ir juo dirbo 26 metus. 1965 m. jam suteiktas profesoriaus vardas.

Klausiusieji profesoriaus paskaitų prisimena, kad kalbėdamas apie naujausius technologijos pasiekimus, jis aiškiai įvardindavo jų autorius – įvairias Vakarų firmas ir mokslininkus. Tuo laiku tai ne tik kad būdavo neįprasta, bet ir neleistina. Prof. A. Matukonio disertacijose, 39-ių jo vadovautų aspirantų, doktorantų, mokslinio tyrimo darbuose sprendžiami naujausi aktualūs tekstilės mokslo ir gamybos vystymo klausimai. Jis paskelbė daugiau nei 320 mokslinių darbų, su bendraautoriais parašė vadovėlius "Tekstilės medžiagotyra", "Audimas", "Audinių struktūra", knygas "Naujoji audimo ir apdailos technika", "Tekstilės naujovės", monografiją "Nevienarūšių siūlų gamyba, savybės ir panaudojimas", kuri rusų kalba išleista Maskvoje ir kinų kalba Pekine. Jis yra Niujorke išleisto vadovėlio "Coating Technology Handbook" bendraautorius. Prof. A. Matukonis konsultavo ir vadovavo daugeliui tekstilės srities specialistų, ruošiant jiems technikos mokslų daktarų, habilituotų

daktarų, disertacijas. Prof. A. Matukonis buvo TSRS VAK'o ekspertų tarybos narys, sąjunginio žurnalo "Technologija legkoj promyšlenosti" redkolegijos narys. Profesorius nuo 1993 m. Rygos technikos universiteto Mokslinės Tarybos narys. Už nuopelnus padedant plėtoti tekstilės tyrimus Rygos technikos universitete jam suteiktas šio universiteto garbės daktaro vardas.

"Prof. A. Matukonio portretas nebūtų tikroviškas, jei nebūtų paminėti dar keli jo bruožai – pomėgis žvejoti. Jis, kaip ir kiekvienas džūkas, aistringas grybautojas, skambios dzūkiškos dainos mėgėjas", sakė prof. V. Milašius. KTU mokslo reikalų prorektorius prof. Arūnas Lukoševičius vienmetį su universitetu garbės profesorių vadino "gyvu tiltu tarp praeities, istorinių vertybių ir ateities", dėkojo už atneštas tradicijas ir universiteto, kokį mes jį turime šiandien, formavimą, linkėjo "mokslo, kūrybos, gyvybingumo", - tai žodžiai, įrašyti Kauno technologijos universiteto vėliavoje lotynų kalba: "Scientia, ingenium, virtus". Šio sūkio autorius – profesorius A. Matukonis.

Garbės profesorių išskilmėse sveikino Lietuvos lengvosios pramonės įmonių asociacijos, AB "Dirbtinis pluoštas", "Liteksas" ir kitų tekstilės firmų atstovai, Lietuvos tekstilės instituto bendradarbiai, kolegos iš KTU Dizaino ir technologijų fakulteto Tekstilės technologijos katedros, išaugusios per tuos metus profesoriui dirbant joje, buvę ir dabartiniai jo studentai, mokiniai, korporacijos "Plienas" nariai, giminės ir kiti artimieji.

Įžanginėje kalboje prof. A. Matukonis prisiminė keletą vaikystės, jaunystės ir darbo katedroje akimirų, kalbėjo apie Lietuvos ūkio ir pramonės plėtotę, kultūros ir intelekto svarbą tautai, apie šių dienų aukštąjį mokslą ir universitetų autonomiją. Jis linkėjo Kauno technologijos studijų ir moksliniame darbe neprarasti tautinių formų. O katedrai, kad kūrybinio darbingumo principai toliau būtų ir jauniausius bendruomenės narius uždegančiu veiklos kelrodžiu.

MEDALIS Inž. EUGENIJUI VILKUI

"American Welding Society" šių metų balandžio 27 d. inž. Eugenijui Vilkiui įteikė aukso medalį bei diplomą už neeilines pastangas bei įnašą metalo virinimo mokslui bei panaudojimui.

Inž. Vilkas yra "Technikos žodžio" bendradarbis, ne tik pasižymėjęs specialistas, bet ir visuomenininkas lietuvių jaunimo vadovų, skautų eilėse. Plačiau apie tai A. Dundzila yra parašęs š.m. "Draugo" gegužės 27 d. numeryje

PAGERBTAS Dr. S. MATAS

Tarptautinės Amerikos metalurgų sąjungos Klyvlendo skyrius (*Cleveland Chapter of the American Society of Metals International*) vasario mėnesį įteikė 2000-ųjų metų pagarbos žymenį mokslų daktarui Steponui Matui. Šiuo apdovanojimu įvertinti jo ypatingi nuopelnai metalų technologijoje. Dirbdamas *Republic Steel* bendrovėje, dr. S. Matas sukūrė ir užpatentavo nepaprastai atsparaus plieno lydinį, kuris naudojamas sraigtasparniams, sviedinių apdangalams ir lėktuvams. Dirbdamas *LTV* bendrovėje jis prisidėjo prie ruloninio plieno gamybos patobulinimo. Toks plienas naudojamas, gaminant automobilius, buitines apyvokos reikmenis ir kt.

Dr. S. Matas studijavo *Cleveland Case Institute of Technology*, kur įgijo bakalauro ir magistro laipsnius bei filosofijos daktaro (*PhD*) mokslinį laipsnį. Vėliau Harvardo universiteto Verslo fakultete išklaušė pažangaus vadovavimo kursą (*Advanced Management Program*). Jis yra Amerikos Technologijos ir gamybos tarybos, Pramonės patarėjų tarybos (*De Kalb, IL*) ir daugelio kitų organizacijų narys.

1960-84 m. S. Matas dirbo *Republic Steel* bendrovėje ir nuo 1977 m. buvo paskirtas Tyrimų centro direktoriumi. 1984 m. šiai bendrovei susijungus su *LTV* kompanija, paskirtas jungtinės bendrovės Tyrimų centro generaliniu direktoriumi, o 1987 m. - tyrimų ir tarptautinių reikalų skyriaus direktoriumi.

Dr. S. Matas aktyviai dalyvauja išsivijios lietuvių veikloje. Jis - Akademinio skautų sąjūdžio narys, vienu metu buvęs ASS filisterių centro valdybos pirmininku. Dalyvauja JAV LB veikloje. Yra "*Sigma Xi*" draugijos garbės narys. Bendradarbiavo rengiant Lietuvių enciklopediją išsivijoje.

Pernai Dr. S. Matas išėjo į pensiją, tačiau liko tarptautinės technologijos draugijos konsultantu.

Ger. J.

DIRVA 2000 m. balandžio 11 d.

ASM apdovanojimų komiteto pirmininkas, dr. Lynn Ferguson (dešinėje) įteikia apdovanojimą dr. Steponui Matui.

PASAULIS KALBA ANGLIŠKAI?

PRANAS NARIS

Seniai seniai, kai Dievas dar vaikščiojo ant žemės ir bendravo su žmonėmis, visi galėjo puikiai susikalbėti. Buvo tik viena kalba. Ja kalbėjo ir Dievas danguje, ir žmonės ant žemės. Bet žmonės nebūtų žinonės, jei jie neišsigalvotų visokių keistenybių. Pagal senas žmonių pasakas ir žinias enciklopedijose, žmonėms nebeužteko vieno Dievo: jie ėmė dievinti savąją žmogišką galybę. Pradėjo statyti bokštą siekiantį dangų, norėdami įdyti savo žmonišką nepriklausomumą ir didybę. Dievui tai nepatiko, ir Jis pavertė žmonių pastangas niekais. Sumaišė žmonių kalbas ir išsklaidė pačius to bokšto statytojus į visas keturias pasaulio puses. Nuo tada ir prasidėjo Babelio bokšto nelaimės: žmonės nebesusikalbėjo ir per tai nebesutarė. Tai buvo skaudi Dievo bausmė.

Daug daug metų prabėgo. Pasaulyje dabar yra virš šešių bilijonų gyventojų. Skaičiuojama, kad kalbėta nemažiau kaip 5000 kalbų. Daug kalbų yra dingę. Daug dings ateityje. Vienu metu lotynų kalba buvo bendra kalba cezarių valdomoje imperijoje. Žlugo Romos imperija, išnyko ir lotynų kalba paprastų žmonių tarpe. Ji išliko tik mokyklose, medicinoje, gal dar teisėje. Ilgą laiką ji buvo naudojama Romos katalikų religinose apeigose. Bet ir čia, turbūt, prieš gerą 50 metų pradėjo būti išstumta krašto gyventojų naudojama kalba. Kas mūsų laukia ateityje?

Prieš 1,122 metus (878 m.) Anglijos Salisburi lygumose vikingas Guthrum ir jo danų įsiveržėliai rikiavosi mūšiu. Anglosaksų karalius Alfredo ir jo pavargę kariai buvo pasirengę sutikti užpuolėjus. Ethandum mūšis buvo žiaurus ir trumpas. Alfredo mūšį laimėjo. Ted Anthony (*Associated Press National* - rašytojas) *Chicago Tribune - Tempo* balandžio 24, 2000 laidoje (*The English Conquest*) rašo, Wessex karalius Alfredo ne vien laimi mūšį, bet jis išgelbsti ir gležną, tik ką pradėtą vienyti anglosaksų genčių, valstybę. Tais laikais būdavo, kad jei vikingai nugali, jie perima anglosaksų kultūrą kaip savo, įskaitant ir tos srities kalbą. Šiuo atveju tai būtų buvęs mirtinas smūgis jaunajai anglų kalbai. Karalius Alfredo, auklėtojas ir valstybininkas, pramatė gražią ateitį karalystei ir jos kultūrai. Jo pastangomis buvo išversti Romos imperijos lotyniški raštai į anglosaksų naudojamą kalbą. Jis pasikvietė raštingus vienuolius, kad šie gyventojų kalba surašytų anglosaksų pasiekimus ateinančioms kartoms.

Šiandien spėjama, kad 1.5 bilijono žmonių vienas su kitu kalbasi Alfredo laikais išsaugota, bet gerokai praturtėjusia kalba. Kalba, kuri vyrauja prekyboje, moksle, erdvėje. Tai įvairių galimybių kalba. Kalba, kuri skledžia kultūrą - pražioje britų, vėliau anierikičių - nepaisant ar tai būtų gėris ar žala. Niekam nesistengiant, "naujyklė" kalba pervilnijo per Alfredo salą,

perskrodė Atlanto vandenyną į Naujajį pasaulį ir dar toliau. Kalba brendo plėsdamasi, augo prisiimdama vis naujus žodžius iš tolimiausių pasaulio kampų. Įleido šaknis nuošaliausiose kariškose stovyklose, pradžioje kolonistų užkariautose tolimose žemėse, vėliau per nematomas radio bangas, dar vėliau per satelitų perduodamus vaizdus ir vėliausiai per beribį sujungtų kompiuterių tinklą.

Dabar ir afrikiečiai, ir azijatai, ir Amerikos indėnai, ir lotynai, ir maori ir intuitai - žmonės, kurių Alfredo anglosaksai nė įsivaizduoti negalėjo - kalba ir mylisi, perka ir parduoda, šūkauja ir kariauja, naudodami anglų kalbą. Beveik ketvirtis viso pasaulio žmonių naudoja anglų kalbą, kuri netrukus virs pirmąja pasaulio tarptautine kalba.

Kas toji anglų kalba? Anglų kalba priklauso germanų kalbinei grupei; yra artimesnė vokiečių kalbai negu prancūzų ar ispanų, kurios išsivystė iš lotynų. Germaniškos gentys dažnai lankydavosi salose, kurias romėnai vadino Britannia. Iš pradžių (400 - 800 metais) per Šiaurės jūrą persikeldavo frizų, angų, saksų ir jutų gentiečiai pavergdami keltus ir pasisavindami jų kultūras. Vikingai į salas pradėjo brautis apie 787 metus, įliedami kitą kalbinę kultūrą. Krikščionys misijonieriai įdiegė lotyniškų žodžių. Jau 800 - aisiais metais anglosaksų kalba, taip pat pažįstama kaip Senoji anglų pasidarė mišrainė ir iš jos pradėjo vežėti įvairios tarmės: kentų, šiaurės umbriečių, vakarų saksų ir Alfredo. Per šimtmečius anglų kalba (Alfredo tarmė buvo pirmoji ši žodį pavartojusi) vystėsi kartu su augančia Anglija.

Normanų pergalė 1066 metais į Anglijos sostą įvedė karalių, kalbantį kita kalba - pirmatakinge prancūziška. Normanų valdovai privertė gyventojus vietoj senosios angliškosios naudoti sosto kalbą. Abiejų kalbų mišinys sukūrė Vidurio angliškąją (14 - tame šimtetyje Chaucer ta kalba rašė "The Canterbury Tales"), o 16 - ojo šimtmečio pabaigoje, Shakespeare laikais, kalba išsivystė į moderniąją angliškąją. Angliškoji tapo viena iš Europos pagrindinių kalbų.

Europiečiai kolonizatoriai aprėpė visą pasaulį. Britų imperija išsiplėtė: Šiaurės Amerika, Australija, Indija, Pietryčių Azija, Afrika, Karibai. Anglų laivai vežė anglų keleivius į anglų užimtas vietas, kuriose buvo kalbama angliškai. Britų valdiniai - daugiau negu ketvirtis 1900 metų pasaulio gyventojų - nedaug ką galėjo padaryti, turėjo mokytis angliškai, kad galėtų susikalbėti su naujais kaimynais, besikuriančiais jų pašonėje.

Sulaukėme 20-ojo amžiaus technologijos

nuostabių stebuklų. Žmonės staiga pradėjo kalbėtis per vandenynus, skraidyti tarp žemynų, klausytis apie pasaulį apskriejančių laidų per radiją, vėliau žiūrėti TV. Angliškoji kalba plito kaip niekada. Apie visą žemės rutulį pasauliniuose karuose dalyvauja Amerikos bei Britanijos kariai, labai "darbščiai" platino ir anglišką kalbą.

Antrajam pasauliniam karui praūžus, žemynuose pasikeitė valstybių sandara. Britanijos imperija smarkiai mažėjo. Viena po kitos buvusios kolonijos - Indija, Nigerija, Kenija, Malaizija, Singapūras - atgavo savo nepriklausomybes. O tuo tarpu Amerika, pagauta neregėtos pokarinės gerovės, tapo pasauline galybe. Antroje pusėje 20-ojo šimtmečio Didžioji Britanija liko tik Amerikos ginklanešiu. Amerika perėmė ir angliškosios kalbos platinimą - kapitalistiškai: per Coca-Cola ir McDonald, Rambo ir MTV (muzikos ir TV laidas), karines atsargas ir kompiuterių technologiją. Šiuo metu kalba yra ir toliau platinama per Internet, nors iš tiesų - anglų kalba Internet buvo naudojama nuo pat pradžių. 1999 metais angliška kalba sudarė 54 nuošimčius Internet naudotojų. Susižinojimo amžiuje Alfredo kalba visiems pasidarė pagrindinis reikmuo.

Anksčiau labai naudinga ir mėgstama buvo klausyti trumpomis bangomis perduodamų Amerikos balso laidų. Kinija, Burma, Kuba, Irakas, Rwanda klausėsi specialiai duodamų anglų kalbos pamokų. Žodynas nebuvo didelis, gal 1,500 žodžių, bet užtenkamas susižinoti bei tarpusavyje bendrauti.

Europos Sąjunga savo susirinkimuose šalia prancūzų naudoja ir anglų kalbą, nors Europoje daugiau gyvena vokiečių bei italų kalbas naudojančiųjų. Japonijoje Ministras pirmininkas Keizo Obuchi, kalbėdamas valstybei apie 21-ojo amžiaus siekius, pareiškė, "norint atsiekti pasaulinio lygio pranašumą", gal buvusio priešo kalba turėtų tapti Japonijos antrąja oficialia kalba. Iš esmės, visos mokslinės organizacijos naudoja anglų kalbą. Dalinai ir todėl, kad tinkami ir svarbūs daviniai bei terminologija literatūroje yra sukaupti anglų kalba. O be to, mokslininkai noriau praleidžia laiką mokslui, bet ne vertimams. "Mes sumaišome daug stipresnį kokteilį kai italų, japonų, amerikiečių, brazilų mokslininkai tyrinėja tą patį uždavinį", sako Neil Calder, atstovaujantis Šveicarijoje esančią tarptautinę branduolinės fizikos laboratoriją, kurioje darbuojasi mokslininkai iš 82 šalių ir viską atlieka anglų kalba. "Mokslininkai sutaria, kad skaitytojų kiekis žymiai sumažėtų jei jų moksliniai raportai nebūtų pateikiami angliška", teigia Calder.

Kai BBC (Britų žinių kompanija) nustojo perduoti žinias vokiškai ir uždarė Vokietijai skirtą žinių

istaigą, kadangi buvo rasta, kad vokiečiai mieliau klauso angliška perduodamas žinias, Frankfurter Allgemeine Zeitung (Frankfurte leidžiamas laikraštis) tai aiškino: "Mes visi dabar pakankamai gerai kalbarne angliška. Nesuprantą tos kalbos, nėra verti BBC".

Indonezijos vyriausybė, numatydama naudą praeitais metais paskelbė, kad kai kurios pamokos mokyklose bus dėstomos angliška. Toks nutarimas papiktino ne vieną Indonezijos pilietį, nes tai jiems atrodė yra pirmasis žingsnis pasidavimo Vakarų įtakai. Panašus pasiūlymas buvo ir Olandijoje. Buvo siūlyta iš viso įvesti angliška kalbą mokyklose, nes tai yra nuorodų (reference) kalba. "Jei tai bus įvykdyta, nustos universitetuose dėstyti olandiška, tai Olandijos bendruomenė įsilies i tarptautinę angliška bendruomenę," perspėja Bertrand-Romain Menciasci, kalbininkas dalyvaujantis Mažiau naudojamų kalbų Europos skyriuje. "Žmonės nė nepajusdami pradės užmiršti savąją kalbą". Toks nerimas yra suprantamas. Apie tai jau 1935 metais rašė H. L. Mencken. "Angliška kalbą žmonės tempėsi paskui save savąją kalbą, kurią vėliau primetė visai žmonijai."

Šiandien jaučiasi tam tikra įtampa Singapūre ir Indijoje, kuriose anglų yra valstybinė, bet tokia pat įtampa yra ir Prancūzijoje bei Islandijoje, kuriose anglų kalba nėra valstybinė. Pavyzdžiui Indijoje, jeigu joje nenaudotų anglų kalbos valstybine, Indijos piliečiai nesusikalbėtų tarp savęs - tiek daug atskirų kalbų tarmių. Anglija ten įvedė savąją kalbą ir šiandien žmonės ja naudojami.

Kokia tad nauda iš pasaulinės kalbos? Tarpusaviai ryšiai: taikysimės ar bandysim uždarbiauti. Dalinsimės žiniomis su visais. Geriau suprasime vieni kitus.

O žala gali būti? Pavojus kilti kultūriniam pasipūtimui. Mažesnių tautų kalbos sumintos angliškojo milžino, suvienodintos kultūros, sumažinti žmonių polėkių išreiškimais. Pagunda Vakarams ir Amerikai vyrauti, prievarta grūdant žmonėms jiems, gal nenorimo, gyvenimo būdo.

Įrodinėti, kad anglų kalba turėtų kuo daugiau plėstis yra taip netikslu, kaip versti žmones naudoti "teisyklišką" gramatiką. Nei valstybė, nei kalbininkai negali tvardyti žmonių kalbos. Kalbėtojai - diplomatai ir gangsteriai, ubagai ir vyskupai, ūkininkai ir bankininkai - yra tieji sudarą taisykles.

Karalius Alfredas laimėdamas kovas prieš vikingą Guthrum įvedė pasaulin kalbą, kurią supranta ir karalienė Anglijoje, ir popiežius Romoje, ir Dalai Lama Tibete, ir prezidentas Jungtinėse Amerikos Valstijose, ir lėktuvo pilotas, kažkur skrendąs, ir radijistas Rusijoje, ir chemikai iš Afrikos. Anglų kalba dar nėra visus pasiekusi; bet daug arčiau negu bet kokia kita kalba žmonijos istorijoje. Sėkla prigijo ir per mokslą bei prievartą, supratimą bei imperializmą ji atnešė vaisių. Angliška kalbą palaiko ryšius per vandenynus, per skirtingas kultūras, sukuria planus ateities žmonių bendravimui.

ALIAS Čikagos skyriaus valdybos posėdžio dalyviai. Iš kairės: Birutė Mickevičienė, Laima Patašienė, Teodoras Rudaitis, prof. habil. dr. Algimantas Liekis, Aurelija Dobrovolskienė ir Albinas Smolinskas. Fotografavo ALIASD centro valdybos vicepirmininkas Tadas Bukaveckas

Š. m. gegužės 22 d. ALIAS Čikagos skyriaus valdybos posėdyje dalyvavo svečias iš Lietuvos, Vilniaus Gedimino universiteto profesorius, habil. dr. Algimantas Liekis. Jį atlydėjo ALIAS centro valdybos vicepirmininkas Tadas Bukaveckas. Profesorius renka medžiagą leidiniui apie Lietuvos techniškujų (inžinierių, architektų, mokslininkų) draugijų veiklą Lietuvoje ir užsienyje, nuo caro laikų iki šių dienų. Prof. A. Liekio kelionės į Ameriką tikslas susipažinti su šioje srityje veikusių organizacijų archyvais. Jis lankėsi Alkos archyve Putname, Lituaniistikos tyrimo ir studijų centre. Daug medžiagos jis rado dr. inž. Jurgio Gimbuto iš Bostono, į Balzeko kultūros muziejų atsiūstame, ir čia saugomame archyve.

Profesorių globojo ir padėjo rinkti medžiagą ALIAS centro valdybos pirmininkas Albertas Kerelis ir vicepirmininkas Tadas Bukaveckas. Apie ALIAS Čikagos skyrių, jo veiklą ir istoriją medžiagą ruošia skyriaus valdyba, vadovaujama pirmininko Teodoro Rudaičio.

JURGIO DOBKEVIČIAUS VOKAS

AURELIJA
DOBROVOLSKIENĖ

Pažymint pirmojo Lietuvoje aviacijos inžinieriaus, karo lakūno ir Dobi lėktuvų konstruktoriaus Jurgio Dobkevičiaus gimimo 100-ąsias metines. ALIAS Čikagoje išleido aviacijos kolekcionieriams voką, kuriame pavaizduotas Jurgio Dobkevičiaus atvaizdas ir jo konstruotų lėktuvų projekcijos.

Voką sukūrė Vytautas Peseckas.

PAMINĖTI LIETUVOS UNIVERSITETŲ LEIDINIAI

Inž. G. J. LAZAUSKAS

Kauno Technologijos Universiteto leidykla "Technologija" 1999 metais išleido Juozo Stražnickio knygą "Žygis – Steponas Kairys, inžinierius, mokslininkas, kūrėjas." Spausdino "Epaisas" spaustuvė Kaune. Tai gražiai išleista 346 psl. knyga.

Knygą recenzavo prof. habil. dr. A. Matukonis ir doc. dr. Br. Kriščiūnas.

Knygos "Žygis" autorius, aprašant prof. Stepono Kairio veiklą, turinį suskirstė į šešias dalis, bei "žygius", būtent: pirma dalis – žygis iš namų, antroji dalis – žygis į pasaulį, trečioji dalis – žygis į profesines aukštumas, ketvirtoji – žygis į mokslo šviesą, penktoji – žygis nežinioje, šeštoji – žygis į garbę.

Čia yra tik trumpas knygos paminėjimas. Laukiama, kad kas nors iš inžinierių, profesionalų, šią knygą plačiau aprašys.

Lietuvos Žemės Ūkio Universitetas, minėdamas 75 metų jubiliejų, išleido jubiliejinį leidinį "Universitetinio žemės ūkio mokslo raida Lietuvoje", iliustruotą spalvotomis nuotraukomis, 400 pusl. įspūdingą knygą.

1999 m. spalio 15 d. Lietuvos Žemės Ūkio Universitetas (anksčiau vadintas Akademija) minėjo 75 metų jubiliejų, kur dalyvavo L. R. prezidentas inž. Valdas Adamkus ir kiti. Suteikti garbės daktaro vardai prez. V. Adamkui ir Vageningeno universiteto prof. dr. M. Verstegeniui.

Šis Lietuvos Žemės Ūkio Universitetas mums yra svarbus, nes jame dėstoma daug technikos dalykų. Universitete yra penki fakultetai: agronomijos, ekonomikos, miškų, vandens ūkio ir žemėtvarkos bei žemės ūkio inžinerijos fakultetai. universiteto rektorius yra prof. habil. dr. Albinas Kusta, kuris su TŽ ir kita spauda visuomet palaiko ryšį. Užtat esam jam dėkingi. Leidinyje atkreiptini šie straipsniai: doc. V. Venskutonio str. "Žemės ūkio mokslų ir technologijų parkas", R. Čiūto str. "Inovacijų centras", V.

Damulevičiaus str. "Lietuvos Žemės Ūkio Universiteto hidrotechnikos ir žemėtvarkos kolegija" (žiūr. 225 – 238 pusl.)

Taip pat Technikos Žodis iš Lietuvos Žemės Ūkio Universiteto darbuotojų tikėtusi staipsnių bei bendradarbiavimo.

Kauno Technologijos Universiteto leidykla "Technologija" 1996 m. išleido, jau po mirties, akademiko Juozo Indriūno (1896 – 1989) "Atsiminimus", 128 pusl., 250 egz. tiražu. Šis pomirtinis atsiminimų leidinys išleistas Juozo Indriūno 100 metų gimimo sukakties proga (1996 m. sausio 26 d.).

Juozas Indriūnas buvo Lietuvos mokslų akademikas, profesorius, habilituotas daktaras, tekstilės mokslo Lietuvoje patriarchas, ilgametis Kauno Valstybinio Universiteto, vėliau Kauno Politechnikos Instituto katedrų vedėjas.

Atsiminimus redagavo artimieji bendradarbiai: doc. dr. Irena Radvilavičienė ir doc. dr. Arvydas Vitkauskas. Turinį sudaro šie skyriai: vaikystė, pirmieji darbai ir pomėgiai, mokymosi pradžia, švietėjiškoji ir kultūrinė veikla, politinė veikla ir tremtis, vėl tėviškėje, Aukštieji kursai – pirmoji aukštoji mokykla Kaune, studijos, posūkis į tekstilę irkaminai, pedagoginė veikla rengiant inžinierius tekstilininkus, mokslinė veikla, vyresnieji mokiniai ir pasekėjai.

Labai domina Juozo Indriūno gyvenimo laikotarpis nuo vaikystės ligi universiteto, nes universiteto laikotarpis daugeliui yra žinomas. tai žmogus, kilęs iš kaimo dūminės pirkios, pasiekęs dideles aukštumas. Pažymėtina, kad jis gerai vertino Amerikos lietuvių kultūrinę veiklą. Be to, sovietmečiu jam rašant tekstilinius vadovėlius, buvo priekaištaujama dėl Vakarų, t.y. Amerikos, tekstilės mašinų teigiamo vertinimo.

Knygos pabaigoje aprašyti šie jo vyresnieji mokiniai ir pasekėjai: inž. Petras Eidukevičius, prof. Algirdas Matukonis, doc. Henrikas Rešeliauskas, doc. Irena Radvilavičienė – Žadeikaitė, prof. Vytautas Milašius, doc. Antanas Savickis, doc. Albinas Kijauskas, doc. Kazys Pietaris, doc. Arvydas Vitkauskas, doc. Antanina Navasaitienė, doc. Vytautas Jurkevičius, doc. Balys Martinėnas, doc. Vladas Kolosauskas, doc. Leonas Veržbolauskas, doc. Jonas Bazevičius, inž. Vladas Varža, inž. Pranas Vitkauskas.

[domu, kaip Juozas Indriūnas vertina taip vadinamus "prieškarinius inžinierius". Pavyzdžiui, pusl. 95 aprašant inž. P. Eidukevičių, pirmąjį dipl. inžinierių tekstilininką, baigusį VDU Nepriklausomoje Lietuvoje prieš Lietuvos Okupaciją, taip apibūdina: - P. Eidukevičius buvo "prieškarinis inžinierius", tai reiškia – plataus profilio, didelės erudicijos specialistas.

SPAUDOS

MONOGRAFIJA

“EDUARDAS BUDREIKA - GYVENIMAS IR KŪRYBA”

Monografija – “Eduardas Budreika - Gyvenimas ir Kūryba” yra plačios apimties, gausiai iliustruotas nuotraukomis, piešiniais bei architektūriniais brėžiniais leidinys. Autorius - Ipolitas Mogilnickas detaliai aprašoma šeimos istorija, studijų metus ir profesinę-pedagoginę mokslinę veiklą, įpintą tuolaikinėje gyvenimiškoje aplinkoje. Paminėti visi buvę mokytojai, profesorai, o taip pat ir besivystančių istorinių įvykių eiga.

Tik baigęs studijas 1944 m., Eduardas Budreika buvo paskirtas Šiaulių miesto vyr. architektu, kur jam teko savo profesinio darbo pradžioje susidurti su karo nuniokotų kultūrinių – architektūrinių vertybių apsauga, restauravimu ir atstatymu. Nors lygiagrečiai projektuodamas ir visuomeninius pastatus, E.B. pasirinko mokslinio darbo, Lietuvos paveldo globos, kelių. Ilgus metus profesoriaudamas Vilniaus Dailės akademijoje, parengė ir išleido daug gabių architektų, kurie dabar dirba naudingą - Lietuvos atstatymo darbą. Autorius pasinaudodamas E.B. asmenišku archyvu, cituoja originalių rankraščių ištraukas, o taip pat įterpia ir asmeniškų pasakojimus. Profesorius E. Budreika yra paskelbęs daug mokslinių straipsnių apie kultūrinio paveldo apsaugojimą, o ypač plačiai nagrinėjęs Klasicizmo periodo architektūrą. Kaip ir autorius mini: “...Bene didžiausias prof. E. Budreikos indėlis į mokslo tiriamąjį darbą, - tai nauji istoriografiniai teiginiai apie architektą, Lauryną Stuoką-Gucevičių (1753-1798). Knygos pradžioje autorius paaiškina: “Sudarydamas šią monografiją, aš iškeliau sau tikslą išnagrinėti, apibendrinti ir pristatyti visuomenei, o ypač jaunajai kartai, vieno žymiausių po Antrojo pasaulinio karo, pirmojo Pabaltyje architektūros mokslų daktaro, prof. E. Budreikos gyvenimo ir kūrybinių darbų analizę, taip pat jo mokslinio tyrimo darbo ir kūrybos laimėjimus.”

Leidinyje gausi lietuviškos architektūros istorinė medžiaga – tinkama dabarčiai ir ateičiai.

Eduardas Budreika – Gyvenimas ir Kūryba, monografija; autorius – Ipolitas Mogilnickas; 258 psl., iliustruotas leidinys; tiražas – 500 egz.; leidėjai – VI. Techninė estetika, 1999 m. Vilnius.

N.K.

Vilniaus Dailės
Akademijos
profesorius, dr. arch.
Eduardas Budreika
sulaukęs 82 metų

AVIACIJA Nr. 4

V. PESECKAS

Vilniaus Gedimino technikos universiteto (VGTU) Antano Gustaičio aviacijos instituto (AGAI) knyga AVIACIJA Nr. 4, yra skirta Lietuvos karo aviacijos ir pirmosios Lietuvoje aviacijos mokyklos 80-mečiui. Leidinį redagavo redakcinė kolegija, vyriausias redaktorius prof. habil. dr. Jonas Stankūnas ir Redakcinės kolegijos nariai: prof. habil. dr. Adam Borkowski - Varšuvos Politechnikos Aviacinės Technikos ir Taikomosios Mechanikos Institutas, Lenkija; prof. habil. dr. Wojciech Markowski - Ržesovo Technologijos Universitetas, Lenkija; dr. Wojciech Skibniewski - Karinių Oro Pajėgų Aviacinės Medicinos institutas, Lenkija; dr. Willi Hink Keller - Lufttechnik GmbH, Vokietija; prof. habil. dr. Yury Paramonov - Rygos Aviacijos Universitetas, Latvija; dr. Villu Mikita - Tartu Aviacijos Koledžas, Estija; prof. habil. dr. Antanas Žiliukas - Kauno Technologijos Universitetas Mechanikos katedra, Lietuva; prof. habil. dr. Vytautas Giniotis - VGTU Antano Gustaičio Aviacijos Institutas, Lietuva; dr. Algirdas Chaladauskas - Lietuvos Karinės Oro pajėgos. Redakcinės kolegijos adresas: VGTU Antano Gustaičio aviacijos institutas Rodūnios kelias 30, 2038 Vilnius. Telefonas, faksas - (22) 262275. Knygą spausdino LR Civilinės aviacijos direkcijos spaustuvė, tiražas 150 egz. Knygos straipsnius teigiamai įvertino ir rekomendavo publikuoti recenzantai profesorai V. Giniotis, A. Jakučionis, R. Malinauskas, E. Pileckas, V. Šnieckus, J. Stankūnas, J. Zujus, A. Žiliukas. Knygos pradžioje pridėtas straipsnių turinys.

INFORMACIJA mokslo darbų rinkinio “AVIACIJA” straipsnių autoriams

Svarbiausios rinkinyje nagrinėjamos temos:
aviacinės technologijos
aviacijos plėtra
aviacijos studijos

Spaudai pateikiami straipsniai turi būti originalūs autorių darbai, nepažeidžiantys autorių teisių reikalavimų. Tekstą galima rašyti lietuvių, anglų arba rusų kalbomis. Pageidautina straipsnio apimtis apie 4–6 puslapius.

Straipsnyje turi būti mokslo darbams būdingos dalys – tyrimų tikslas, objektas, metodas, gauti rezultatai, išvados, panaudotos literatūros sąrašas.

Pageidautina straipsnio sandara ir išdėstymo tvarka:

1. Pavadinimas;
2. Autoriaus vardas, pavardė;
3. Mokslo įstaiga (darbovietė) ir jos adresas;
4. Įžanga (įvadas);
5. Pagrindinis tekstas, padalintas į pastraipas su savo pavadinimais;
6. Išvados;
7. Literatūros sąrašas (originalo kalba pagal bibliografinius reikalavimus);
8. Autorių nuotraukos ir trumpos autobiografijos anglų kalba (gimimo metai, vieta, išsilavinimas, specialybė, mokslinis vardas ir laipsnis, pareigos, pagrindinės mokslinių tyrimų kryptys, darbo, namų, elektroninio pašto adresai);
9. Santraukos ir referatai lietuvių, anglų ir rusų kalbomis. Santraukos rašomos per visą puslapio plotį. Santraukoje trumpai bet aiškiai suformuluojamas tyrimų tikslas, apibūdinamas tyrimų objektas, nurodoma tyrimų metodika ir rezultatai, pateikiamos pagrindinės išvados.

Referate trumpai aprašoma straipsnio esmė.

Straipsnį prašome parengti Microsoft Word tekstinio redaktoriumi. Straipsnis rašomas A4 formato lape (210x294 mm), lapo paraštės po 2 cm iš viršaus, kairės ir dešinės ir 2,5 cm iš apačios. Pagrindinis straipsnio tekstas maketuojamas dviem vienodo pločio stulpeliais su 0,6 cm tarpu tarp jų.

Iliustracijos ir lentelės numeruojamos arabiškais skaitmenimis (pvz. – 3 pav.; 1lentelė). Tarp pavadinimų, iliustracijų, lentelių, formulių ir teksto rekomenduojame palikti vieną tuščią 10 šrifto eilutę. Paveikslai ir lentelės parengiami vieno arba dviejų stulpelių pločio. Formulės talpinamos atskiroje eilutėje ir numeruojamos dešinėje pusėje, naudojant apvalius skliaustus. Nuorodos į literatūros šaltinius pateikiamos laužtiniuose skliaustuose.

Redakcinei kolegijai pateikiami du kompiuteriu parengti straipsnio egzemplioriai, atspausdinti A4 formato (210x297 mm) lapuose ir straipsnio kopija 3,5”

magnetiniame diskelyje.

Darbus recenzuoja nepriklausomi ekspertai, kurių pavardės autoriams nepranešamos. Straipsnius spaudai atrenka redakcinė kolegija.

Priimtus spaudai straipsnius autoriai turi pataisyti, atsižvelgdami į recenzijose pateiktas pastabas, arba motyvuotai paaiškinti kodėl į pastabas neatsižvelgta.

Pagal recenzentų pastabas pataisyto straipsnio vienas egzempliorius ir jo kopija magnetiniame diskelyje, bei redaktorių pataisytas straipsnio egzempliorius gražinami redakcinei kolegijai.

Straipsnių medžiagą prašome atsiųsti rinkinio redakcinei kolegijai iki einamųjų metų liepos 1 d.

Straipsnyje naudojamas Times New Roman šriftas. Išsamesni straipsnio apipavidalinimo duomenys pateikiami lentelėje:

Teksto dalies pavadinimas	Šrifto dydis	Šrifto stilius	Pastraipos Formatas	Stulpelių Skaičius
Straipsnio pavadinimas	16	Paryškintas visos didž. raidės	Kairys išlyginimas	1
Autorių pavardės	14	Paryškintas	Kairys išlyginimas	1
Institucijos pavadinimas ir adresai	10	Pakreiptas	Kairys išlyginimas	1
Skyrių pavadinimai	12	Paryškintas	Kairys išlyginimas	2
Straipsnio tekstas	10	Normalus	Išlygintas pagal abudu kraštus, 0,75 cm pirmos linijos įtrauka	2
Paveikslėliai ir jų pavadinimai	10	Normalus	Centruotas	2 arba 1
Literatūros sąrašas	10	Normalus, pavardės paryškintos	Kairys išlyginimas	2
Santraukos, referatai ir autobiografija	9	Normalus	Kairys išlyginimas	1

MIRUSIEJI

A. A. Inžinierius Julius Jodelė

(1927. IX. 30 – 2000. II. 6)

Lietuviškoji išėivija neteko didžiai vertinamo mokslininko, inž. Juliaus Jodelės.

Jis dirbo Kalifornijos Erdvių Tyrinėjimo laboratorijoj. Erdvių raketos "Sergeant" ir "Ranger 1 ir 2" bei "Marines" elektronikos išvystymo planavime.

Inž. Julius Jodelė neužsidarė vien tik mokslinėje srityje, o aktyviai dalyvavo ir lietuviškoje visuomeninėje veikloje, buvo aktyvus kovoje už Lietuvos nepriklausomybę, o Lietuvai išsilaisvinus labai rūpinosi valdymo sistemos negerumais, visada kėlė tiesos žodį spaudoje apie asmenis, pretenduojančius į atsikūrusios Lietuvos valdžią.

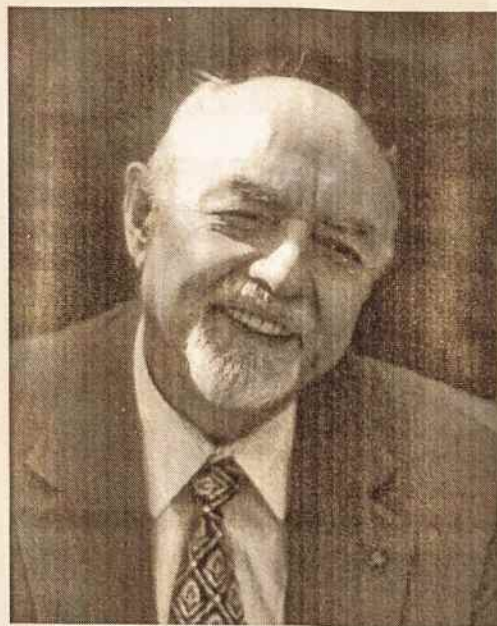
Inž. Julius Jodelė su žmona Ingrida ir finansiniai – stambiomis sumomis rėmė Lietuvos jaunimo būklę. Jie, taip pat, ne kartą asmeniškai lankėsi Lietuvoje, Julius darbavosi Kauno Technologijos Universitete, dėstydamas kūrybinio projektavimo kursą.

Man asmeniškai teko su juo bendradarbiauti "Lietuvių Inž. Arch. ALIAS" veikloje. Taip pat jis aktyviai prisidėjo rezoliucijoms remti komitete, Lietuvių B-nėje, ALTO V-boje, Litanistinėje mokykloje ir kitur. Rašė į amerikiečių ir lietuvių spaudą. Julius atidavė savo duoklę ir Amerikai dalyvaudamas Korėjos kare.

Inž. Julij Jodelę jo kelionėse ir ypač ligos metu nuoširdžiai, pasišventusiai globojo jo žmona Ingrida. Nuoširdi užuojauta žmonai Ingridai, Juliaus sūnui, dukroms, giminėms ir jo kolegoms.

Mielas kolega Juliau, te būna lengva žemė tavo gimtinės Lietuvos į kurią tu grįžti amžinam poilsiui.

ARCH. EDM. ARBAS

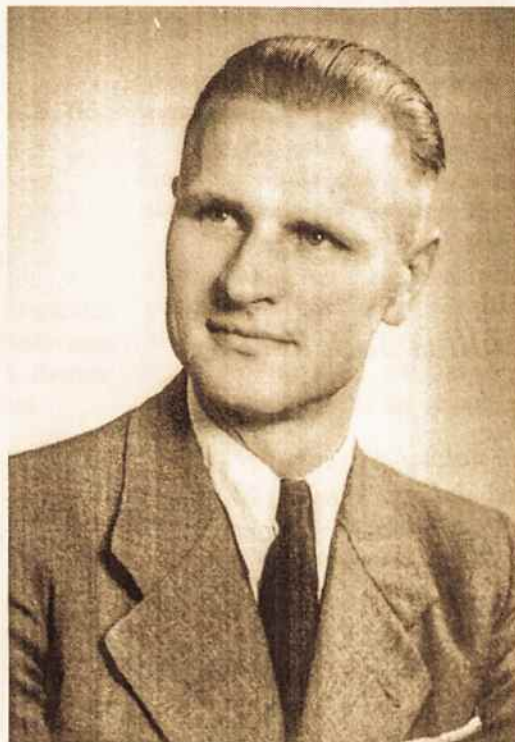
Juliaus Jodelės netektis iki širdies gelmių sukretė mus, Kauno technologijos universiteto dėstytojus ir studentus. Amžinai liksime dėkingi Velioniui už įsimintus apsilankymus, turingas paskaitas mūsų universitete. Negailėdamas savo laiko, sveikatos ir lėšų, jis nuolatos dalijosi su mumis sava išmintimi ir unikaliomis žiniomis.

Didžiuojamės jį pažinę, o jo darbai ir gyvenimas lieka mums drąsinančiu pavyzdžiu. Liūdime kartu su Velionio artimaisiais. Kauno technologijos universiteto akademinės bendruomenės vardu

Rektorius
KĘSTUTIS KRIŠČIŪNAS

**A.A. Dipl. Inž. BRONIUS
MASIOKAS, P.E.**

1916. 7. 1 – 2000. 4.11

Bronius Masiokas
1945 ir 1996

Eidamas 84 – uosius metus Auroroje – Colorado, širdies priepuolio ištiktas, staiga mirė Bronius Masiokas.

Jis augo gausioje šeimoje – Raguvoje ir ten pradėjo mokslą. Baigęs Kauno Aušros gimnaziją, įstojo į P.L.P. Karo Mokyklą; 1938. V. 18 Ją baigė j. leitenanto laipsniu. Tarnaudamas kariuomenėje 1939 m. įstojo į Vytauto Didžiojo U-to Technologijos fakultetą.

Jo diplome parašyta: “Labai gerai išlaikęs visus egzaminus ir labai gerai atlikęs ir apgynęs diplominį projektą “Naminis Šaldytuvas”, 1944 m. balandžio 29 d. įgijo diplomuoto mechanikos inžinieriaus vardą”.

“Šildymo – šaldymo” studijas tęsė Vienoje ir vėliau Karlsruhe – Vokietijoje.

Laidotuvėse paminėta:

–Bronių sutikau 1937 m. Karo M-loje – vėliau V.D. U-te. Vokietijoje 1945 metais gyvenome Kemptene – Bavarijoje tremtinių stovykloje (D.P.)

1946 tapome svainiais – vedžiau jo žmonos Evelinos Kolupailaitės jauniausią seserį

Antaniną.

1949 atvykome į Ameriką pas uošvį Prof. S. Kolupailą prie Notre Dame U-to.

Kartu pradėjome darbą UNIROYAL įmonėje Mishawaka, Indiana. Bronius dirbo prie sprausminių (jet) lėktuvų kuro sistemų projektavimo – “Fuel Cells” karo lėktuvams. Kariški lėktuvai – naikintuvai – yra lyg skraidantys žibalo bakai.

Broniui sekėsi – jis dažnai buvo siunčiamas į Seattle – Boeing’o įmonės atstovauti Uniroyal, kol pagaliau Boeing jį pasamdė ir jis su žmona Evelina persikėlė į Seattle.

Ilgus metus dirbo prie raketų projektavimo ir jis buvo vienas iš pagrindinių inžinierių viso “Mėnulio Kelionės” aparatūros – gyvybės palaikymo (Life support Lunar Module) pagaminimo ir išbandymo bei sėkmingo nusileidimo mėnulyje. Jo grupės parašai yra mėnulyje. Baigęs darbus su Boeing – NASA – persikėlė į Čikagos VAPOR Corp. iki išėjimo į pensiją 1981 metais. Išėjęs į pensiją, apsigyveno Auroroje, Colorado ir su žmona Evelina parašė ir išleido stambų lietuvių – anglų kalbų žodyną – 1992 metais – Words-Words.

Žmonai mirus (1993.II.19) jis 1995 metais išleido jų abiejų ruošą “It ain’t exatly so” – Anglų – Lietuvių Kalbų Idiomatinis Žodynas”. 1999 metais išleido jo paskutinį veikalą: “Lietuviški posakiai ir jų amerikietiški atitikmenys”. Jis rašė straipsnius laikraščiams. Bronius priklausė ALIAS ir Lietuvių Bendruomenei, jis su žmona Filomena dosniai rėmė lietuviškas -ypatingai – jaunimo organizacijas. Mes liūdime jo netekę – ilsėkis ramybėje mielas Brolau.

JULIUS BULOTA

A.A. CHEMIJOS inž. DONATAS ŠATAS

1929 -1999.09.03

1999m. rugsėjo 3 dieną Vilniuje staiga ir netikėtai mirė lietuvių tarpe plačiai žinomas chemijos inžinierius, savo firmos *Satas & Associate* savininkas ir ilgametis *Tėchnikos Žodžio* žurnalo bendradarbis Donatas Šatas. Mes liūdime, netekę savo mielo kolegos ir giliai užjaučiame jo žmoną ponią Saulę, dukras chem. inžinierę bei medicinos seserį Maria-Audronę, interior designer *Silvia-Daivą* ir sūnų arch. *Paulių-Vytautą*.

Donatas gimė, *Vabalininke, Biržų apskrityje. Universiteto studijas pradėjo dar Vokietijoje Pabaltijo universitete Pinneberge. 1949 atvyko į Jungtines Amerikos Valstijas (JAV). Studijavo Illinois Institute of Technology (IIT), gaudamas Chemijos Inžinieriaus B.S. diplomą 1953m.*

Jis dirbo savo profesijoje, kaip IIT tyrimų inžinierius (1955-57); *Kendal Co. grupės vadovas Research & Development skyriuje (1957 -69); Whitman Products Ltd. techninis direktorius, Warwick, RI (1969-75). Nuo 1975 m. Donatas Šatas įsteigė Satas & Associates firmą, buvo konsultantas, specializavosi adhesinėje (lipinių) ir coating (cheminės dangos) technologijoje. Jis buvo talentingas inžinierius, McGraw-Hill leidinių ir savo nuolatinių seminarų vadovas. Dalyvaudavo ir pravedavo tarptautinius seminarus JAV-se, Lietuvoje, Europos ir Azijos žemynuose. Spausdindavo daug mokslinių straipsnių. Gavo 12 JAV ir keletą užsienio patentų. Jis buvo 6 knygų autorius ir 3-jų koautorius. Viena svarbesnių, 1017 puslapių knyga yra "Handbook of Pressure Sensitive Adhesive Technology". Donatas buvo redaktorius, trečdalis knygos autorius ir trečios laidos leidėjas. Antra laida buvo išversta į japonų kalbą. Jam mirus, šeima tvarko knygų užsakymų priėmimus, išsiuntinėjimus ir pardavimą skaitytojams.*

Donatas Šatas, plačiai pasižymėjęs savo specialybėje, tapo *Fellow (garbės narys) of American Institute of Chemists, American Institute of Chemical Engineers, Technical Association of Pulp and Paper Industry, Society of Plastic Engineers ir Adhesion Society. Jis yra įtrauktas į pasižymėjusių profesionalų knygas: American Men and Women of Science, Who's Who in Tecnology Today, Directory of Chemical Engineering consultants, Directory of the Association of Consulting Chemists and Chemical Engineers, ir TAPPI directory.*

Donatas Šatas buvo giliai įsijungęs į lietuvišką veiklą. Jis buvo *Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos vicepirmininkas (1974-77), Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų (ALIAS) Bostono skyriaus pirmininkas (1973), "Technikos žodžio" (TŽ) žurnalo redaktorius (1967-69), nepailstantis "Lietuviai Technikinėje Spaudoje" TŽ-io skyriaus redaktorius iki 1962 m. skelbė Lietuvos rnokslininkų darbus Chemical Abstracts leidinyje. Buvo ilgametis "Metmenų" žurnalo redakcinės kolegijos ir Santaros Šviesos narys nuo pat Federacijos įkūrimo. Inž. D. Šatas organizavo JAV lietuvių mokslininkų ir intelektualų keliones į okupuotą tėvynę. Jis tvirtai tikėjo šviesia Lietuvos ateitimi.*

Jo paskutinis noras buvo atsigulti amžinam poilsiui Lietuvoje. Jo šermenyse Vilniuje dalyvavo Lietuvos Respublikos Prezidentas Valdas Adamkus su žmona Alma. Jie padėjo vainiką prie karsto ir pareiškė užuojautą velionio žmonai Saulei Šatienei, kurią pažinojo nuo Šviesos-Santaros įkūrimo 1958 metais. Donatas ir Valdas Adamkus mokinosi kartu IIT universitete, Čikagoje.

Donatas buvo palaidotas Panevėžyje šalia savo motinos ir brolio Vytauto, kuris už partizanavimą praleido 15 metų Vorkutoje, Sibire. Donato tėvas mirė ir palaidotas Vokietijoje.

Ilsekis ramybėje, Donatai. Mes visuomet prisiminsime Tave tokį, koks buvai su mumis mūsų tarpe.

JONAS BILĖNAS.

Chicago Park District įstaiga Marquette parke išstatė pranešimą, kad įvykdė Dariaus ir Girėno paminklo atnaujinimo darbus

Nuotrauka Rūtos Daukienės

S. DARIAUS IR S. GIRĖNO PAMINKLO ATNAUJINIMO IŠKILMĖS

Visiems gerai žinoma Čikagos didmiesčio pietvakarių dalis - Marquette Parkas, kur įsikūrė gausus Amerikos lietuvių telkinys. Jo pionierium buvo kun. A. Staniukynas, kuris 1907 m. nupirkęs Marquette Parke didelį žemės plotą, pastatė seserų kazimiriečių vienuolynui ir akademijai mūrinius namus, o po to apylinkėje ėmė kurtis lietuvių šeimos. 1915 m. Labdarių s-ga taip pat nupirko 10 akrų žemės sklypą, kurio dalį pardavė besikuriančiai Šv. Mergelės Gimimo parapijai, kuri pastatė bažnyčią su koplyčia, salę renginiams ir mokyklą. Likusioje sklypo dalyje pastatyta Šv. Kryžiaus ligoninė, kuri vėliau pavesta seselėms kazimierietėms.

1935 m. prie California Ave. ir 67 g. susikirtimo, Čikagos miesto parko ribose, Amerikos lietuvių aukomis buvo pastatytas Darius ir Girėno paminklas. Kasmet čia vyko iškilmės didvyriams pagerbti.

Po II pasaulinio karo Marquette Parke susispietė apie 10,000 lietuvių. Jų tarpe daug profesionalų: gydytojų, inžinierių, namų pirkimo ir pardavimo agentų, statybos rangovų, skolinimo-taupymo bendrovių ir t. t. Veikė daug lietuviškų organizacijų ir draugijų. Marquette Parkas buvo lietuvių prestižinė apylinkė.

Dariaus ir Girėno paminklo atnaujinimo fondas

Bet metai skubiai bėgo. Marquette Parko demografija pasikeitė, ypač per paskutinį dešimtmetį. Ir laikas negailestingai apdraskė Dariaus - Girėno paminklą. 1998 m. žurnalistas Petras Petrutis "Draugo" dienrašty parašė apie paminklo liūdną stovį, apgailestavo, kad raudono granito paminklas, lietuvių gėdai, gali visai sugriūti! Jis kvietė lietuvių visuomenę ką nors daryti, gelbėti mūsų didvyrių paminklą.

Į P. Petručio šauksmą, į lietuvių visuomenę dėl Dariaus ir Girėno paminklo apgailėtino būvio atsiliepė Amerikos Lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos (ALIAS) Čikagos skyrius. Nutarė organizuoti paminklo remontą ir tam įkurtas Dariaus ir Girėno paminklo atnaujinimo fondas. Jo pirmininku buvo išrinktas Albertas Kerelis, jr., o nariais - Teodoras Rudaitis, Anatolijus Šlutas, Juozas Kulyš.

Kadangi Amerikos lietuvių pinigais pastatytas Dariaus ir Girėno paminklas buvo įrengtas Čikagos miesto parko ribose, jis automatiškai buvo šio miesto nuosavybė, Chicago Park District žinioje. Fondas paruošė Chicago Park District vadovybei laišką, kuriame aprašė paminklo fizinį stovį. Priminė, kad paminklas jau per 50 metų yra Čikagos miesto nuosavybė, dabar jam skubiai reikalingas pagrindinis remontas. Netrukus Chicago Park District įstaiga Dariaus ir Girėno paminklo

VEIKLOS

atnaujinimo fondo pirmininkui atsiuntė laišką, kuriame pranešė, kad sutinka atlikti Dariaus ir Girėno paminklo remonto darbus, jei pusę atnaujinimo išlaidų padengs lietuviai. Pagal jų apskaičiavimus, lietuviams reikėtų investuoti tarp 40,000 ir 50,000 dolerių, nes paminklo remonto projektas įkainuotas 102,000 dolerių. Tada fondas lėšų kreipėsi ir prašė kai kurias finansines lietuvių organizacijas bei asmenis, bet jų atsakymai, žinoma, buvo daugiausia neigiami tik Lietuvių fondas atsiuntė čekį, o 1,000 dolerių iteikė Lauretta Rasinakaitė. Bet štai, 1999 m. vasario 3 d. fondo pirmininką A. Kerelį, jr. faksu pasiekė siųstas Chicago Park District įstaigos oficialus dokumentas - laiškas, pranešantis, Dariaus ir Girėno paminklo remonto darbai jau prasidėjo 1998 m. rudenį. Tikimasi juos užbaigti 1999 m. pavasarį. Numatyto Chicago Park District projekto atnaujinti Dariaus ir Girėno paminklą sąmata yra 300,000 dolerių.

ALIAS ruošė Dariaus ir Girėno iškilmes

Dariaus ir Girėno paminklo atnaujinimo iškilmes ruošė Amerikos Lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos (ALIAS) Čikagos skyrius - pirm. Teodoras Rudaitis su ALIAS centro valdyba - pirm. Albertas Kerelis, ir kartu su lietuvių karių veteranų s-ga Ramovė - pirm. Juozas Mikulis, Lietuvos Šaulių rinktinė išėivijoje - atstovai Justinas Šidlauskas ir Juozas Gurevičius, Lietuvos Vyčiai - Bob Martin ir Ed Pocius, Dan Varnas JAV karių veteranų dalinių Nr. 986, kuriam atstovauja Bronius Mikėnas, Julius

Dariaus ir Girėno paminklo atnaujinimo iškilmių pagrindiniai kalbėtojai. Sėdi iš kairės: Lietuvos konsulas Chicagoje Giedrius Apuokas, Lietuvos kultūros viceministrė Ina Marčiulionytė, Lietuvos ambasadorius JAV Stasys Sakaluskas, Speaker of Illinois House Micheal J. Madigan

Dariaus ir Girėno paminklo iškilmes pravedė arch. Albertas Kerelis, jr.

Lintakas ir John Jurkis, Dariaus ir Girėno JAV karių veteranų daliniu Nr. 271, kuriam vadovauja Bruce Neberieza.

Į mūsų didvyrių pagerbimo iškilmes rengėjų buvo pakviesti ir nuoširdžiai sutiko dalyvauti Lietuvos Respublikos ambasadorius JAV Stasys Sakalauskas, Lietuvos konsulas Čikagoje Giedrius Apuokas, Lietuvos Kultūros ministrė Ina Marčiulionytė, Amerikos Lietuvių Tarybos pirm. prof. Jonas Račkauskas, JAV LB Krašto valdybos pirm. Regina Narušienė, S. Girėno pusbrolis Aleksandras Atutis, Speaker of Illinois House Micheal J. Madigan, Park District direktorė Carolyn Williams Meza, 15 Ward atstovas Ted Thom. Lietuvos Seimo pirmininkas prof. Vytautas Landsbergis telegrama pranešė, kad neturės galimybės dalyvauti iškilmėse, sveikino ALIAS iniciatyvą surengti reikšmingo Lietuvai ir visiems pasaulio lietuviams įvykio paminėjimą.

1999 m. rugsėjo 19 d. Dariaus ir Girėno paminklo Marquette Park atnaujinimo iškilmės prasidėjo 10 val. r. vėliavų pakėlimu aikštėje prie Šv. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčios. Vėliavų pakėlimą ir organizacijų vėliavų rikiuotę bažnyčioje tvarkė Juozas Bagdžius. Šv. Mišios prasidėjo 10:30 val. r. Kunigai V. Jakaitis ir R. Gudelis aukojo Mišias už žuvusius transatlantinius lakūnus Steponą Darių ir Stasį Girėną. Šv. Mišių metu giedojo parapijos choras ir solistai M. Momkienė ir V. Momkus. Chorui vadovavo muz. A. Linas, o vargonais grojo muz. R. Sokas. Po Mišių organizacijų ir žmonių eisena link Dariaus ir Girėno paminklo, kur vyko iškilmingoji dalis. Eisena žygiavo California ir Lithuania Plaza gatvėmis.

Prie Dariaus ir Girėno paminklo įvyko tolimesnė iškilmių tąsa, kurias pravedė Dariaus ir Girėno paminklo atstatymo fondo pirmininkas Albertas Kerelis jr.

V. PESECKAS

Į ALIAS Čikagos skyriaus susirinkimą, vykusį š.m. kovo mėn. 24 d. Balzeko lietuvių kultūros muziejaus patalpose žmonės patraukė du įdomūs pranešimai. Nesutarimai su Williams International kompanija padidino visuomenės susidomėjimą Lietuvos naftos pramone. Ir čia gyvenantiems lietuviams buvo įdomu plačiau sužinoti apie ne tik Lietuvoje netikėtai išgarsėjusią "Mažeikių naftą" bei naftos pramonės padėtį Lietuvoje. Apie tai sutiko papasakoti inžinierius Algirdas Stepaitis, daug metų dirbęs Amerikos naftos perdirbimo bendrovėje UOP (Universal Oil Products Company). Jis trumpai supažindino su "juodojo aukso" gavyba ir jos perdirbimo būdu. Apie 30 skirtingų technologijos procesų įgalina gauti ne tik įvairių rūšių benzina, bet ir žaliavas fabrikams, gaminantiems įvairias plastikines medžiagas, dirbtinius pluoštus ir kitus produktus pagal šių dienų poreikavimus. Pranešėjas išsamiai papasakojo apie Lietuvos valstybines ir privačias naftos pramonės įmones. Didžiausioji valstybinė įmonė-jungtinė akcinė bendrovė "Mažeikių nafta", pastatyta 1980 m. ir toliau buvo plečiama bei tobulinama. Lietuvai atgavus nepriklausomybę, dėl Rusijos kapryzų, įmonė patyrė daug sunkumų. Dažnai buvo stabdomas naftos tiekimas "Draugystės" vamzdynu, kuris eina iš Samaros (buv. Kuibyševas) per Polocką į Biržus ir Mažeikius, kita šaka - į Ventspilį Latvijoje. Nepaisant visų trukdymų, įmonė 1995 m. įsigijo naujų įrengimų ir pradėjo gaminti bešvininį benzina, pritaikytą Vakarų Europos reikalavimams. 1999 m. "Williams International" įsigijo 33% "Mažeikių naftos" akcijų kartu įeidama ir į Būtingės terminalą bei Biržų naftotiekį. Ši bendrovė yra amerikiečių "Williams Companies" užsiimančios dujų prekyba ir naftos perdirbimu JAV, padalinys. "Williams International" ketina 2000-01 metais pagrindinai atnaujinti Mažeikių įmonę, investuojant apie 500 milijonų JAV dolerių, ir pradėti gaminti aukštos kokybės produktus, pritaikytus pasaulinei rinkai.

Kita valstybinė įmonė-Biržų akcinė bendrovė "Naftotiekis". Jos siurblinė buvo pastatyta 1970 m. Bendrovė turi 2 naftotiekis ir vieną naftos gaminių tiekimo liniją. Vamzdynų ilgis-400 km. Juo nafta pristatoma į Mažeikius, Būtingės terminalą ir Ventspilį.

Būtingės terminalo statyba pradėta 1995 m. pagal amerikiečių bendrovės Fluor Daniel projektą. Terminalo metinis pajėgumas-8 milijonai tonų naftos ir 2.5 milijonų tonų Mažeikių naftos gaminių eksportui į Vakarų. 7.5 km nuo kranto Baltijos jūroje esantis plūduras skirtas naftai, antras, 3.5 km atstume (35 000 naftos tonų talpos), - Mažeikių naftos gaminiams išvežti.

Įdomu buvo sužinoti ir apie rečiau spaudoje minimas privačias įmones. "Klaipėdos nafta" veikia jau 40 metų. Ji perkrauna geležinkelio atvežamus gaminius į tanklaivius. 1994 m. terminalas buvo pagrindinai atnaujintas. Tai atliko Vakarų stalybinės bendrovės. Atnaujinimas kainavo per 100 milijonų JAV dolerių.

Kita privati įmonė "Lukoil Baltija" susikūrė 1992 m., suburdama Lietuvos, Rusijos ir Liuksemburgo prekybininkus. Tai vienintelė tarptautinė bendrovė, turinti degalines ne tik didžiuosiuose, bet ir mažuose Lietuvos miesteliuose.

Pranešėjui Algirdui Stepaičiui trumpai atsakius į pateiktus klausimus, buvo pakviestas kitas pranešėjas. Apie lazerius ir šios mokslo srities pasiekimus Lietuvoje kalbėjo Vilniaus universiteto profesorius, habl. dr. Kestutis Jarašiūnas. Jis šiuo metu dirba mokslinį darbą, pagal Fulbright'o programą Iowa universiteto Fotonikos ir kvantinės elektronikos laboratorijoje (The University of Iowa Advanced Technology Labs). Lazeriai

Po susirinkimo ALIAS Čikagos skyriaus valdyba nusifotografavo su pranešėjais. Iš kairės: pirmininkas Teodoras Rudaitis, Laima Patašienė, prof. Kęstutis Jarašiūnas, Aurelija Dobrovolskienė, inž. Algirdas Stepaitis, Birutė Mickevičienė ir Rimantas Gurauskas

yra 20 amžiaus kūdikiai, o jų gimtinė yra JAV ir tuometinė Sovietų sąjunga. Jų pradžia glaudžiai susijusi su kvantine elektronika. Dar 1916 m. Enšteinas suformuluoja idėją apie galimybę sukurti koherentinį šviesos šaltinį. 1958 m. JAV mokslininkai Shawlow ir Townes pasiūlo koherentinio šaltinio konstrukciją. Buvo sukurtas superaukštojo dažnumo radijo bangų kvantinis generatorius – mazeris. 1960 m. T.Maiman (JAV) sukūrė mazerio analogą-matomos šviesos kvantinį generatorių-lazerį. LASER= Light Amplification of Stimulated Emission of Radiation. 1964 m. mokslininkams C.H.Townes (JAV), N.G.Basov. A.M.Prochorov (SSSR) už fundamentalius darbus kvantinėje elektronikoje buvo paskirta Nobelio premija. 1960-ji laikomi “lazerių eros” pradžia.

Lietuvoje pirmieji lazerinės fizikos darbai pradėti gana anksti. Akademikų Povilo Brazdžiūno ir Jurgio Viščako dėka dar 1962 m. Vilniaus universiteto fizikams pavyko susipažinti su Nobelio premijos laureato akademiko N.Basovo vadovaujamos laboratorijos darbais. 1966 m. sukonstruotas ir paleistas pirmasis lazeris Lietuvoje. Fundamentalūs fizikų darbai praskynė kelią taikomiesiems. Pastarąjį dešimtmetį Vilniaus universiteto ir Mokslų akademijos mokslininkų pastangomis Lietuvoje, turinčioje galias lazerines tradicijas, susiformavo aukštųjų technologijų pramonės šaka-Šviesos technologijos. Šiuo metu veikia net 12 įmonių, gaminančių, įvairios paskirties lazerius. Šiose įmonėse dirba per 200 darbuotojų, iš kurių 50 yra mokslo daktarai. Įmonių metinė apyvarta artėja prie 100 mln. litų. Virš 2000 optinių staklių, pagamintų Lietuvoje, tarnauja pasaulio mokslininkams. Lazeriai tvirtai įeina į įvairias pramonės ir medicinos šakas. Anot prof. K.Jarašiūno lazeriai tampa plačiai naudojamu įrankiu, kaip ir plaktukai. Tik šiek tiek sudėtingesnis. Šviesos procesai juose vyksta piko sekundžių, (10^{-12} sek.) ar net femtosekundžių (10^{-15}) dažniu.

Per paskutiniausius 15 metų pasaulio rinkoje parduota

Lazerio veikimo principus aiškina prof. Kęstutis Jarašiūnas

per 200 lietuviškų lazerių. Lietuvoje pagamintų lazerių vartotojai-mokslo įstaigos. Tai įvairūs Europos, Amerikos, Japonijos, Australijos universitetai, tyrimų centrai. Nemažą dalį sudaro ir lazeriniai medicininiai prietaisai. Lazeris “Medula”, gaminamas Panevėžyje, naudojamas chirurgijoje kraujavimui stabdyti. Juo naudojasi ir VU širdies chirurgijos klinika. Lietuvos vartotojams taip pat teikiamos lazerinės technologijos paslaugos - pjaustymas, graviravimas, suvirinimas. Tikimasi, kad

Apie žemės
alyvos pramonę
Lietuvoje
pasakoja inž.
Algirdas
Stepaitis

vietinei pramonei prireiks ir technologinių įrenginių. Tam lietuviškų lazerių gamintojai jau pasirengę.

Vilniaus universitete lazerių fizikos tyrimai vyksta dvejomis -kryptimis: lazerių fizikos tyrimai ir lazerių taikymai. Jie sukonzentruoti keliuose padaliniuose, viename iš jų - Medžiagotyros ir taikomųjų mokslų institute Puslaidininkų fizikos problemų skyriuje dirba pranešėjas prof. Kęstutis Jarašiūnas. Jo vykdomus mokslinius darbus rėmė įvairūs Lietuvos bei Tarptautinis Mokslo fondai. Ateities darbams tikimasi NATO fondo "Mokslas-taikai" paramos. Anot pranešėjo Šviesos technologijos ir lazerių technika tapo sparčiai besivystanti valstybinės pramonės aukštųjų technologijų šaka, kuri įdomi ne tik Lietuvai, bet ir kitoms šalims. Pagrindiniai bei taikomieji tyrimai šioje perspektyvioje srityje turi tapti valstybės prioritetu.

Abu pranešėjai savo paskaitas iliustravo skaidrėmis. Skyriaus pirmininkas Teodoras Rudaitis padėkojo inž. Algirdui Stepaičiui ir prof. Kęstučiui Jarašiūnui, kad negailėdami savo brangaus laiko sutiko pasidalinti žiniomis su ALIAS Čikagos skyriaus nariais ir svečiais. Visi buvo pakviesti pabendrauti ir pratęsti diskusijas prie skyriaus moterų paruoštų vaišių.

AURELIJA DOBROVOLSKIENĖ

ALIAS centro valdybos nariai.

Sėdi iš k.: A. Kerelis,
V. Drupaitė,
L. Maskaliūnas.
Stovi: L. Stonikas,
V. Peseckas,
A. Brazdžiūnas,
T. Bukaveckas

Centro Valdyba

Albertas J. Kerelis
Pirmininkas

Violeta Drupaitė
Sekretorė

Vytautas Peseckas
Exe. V. Pirmininkas

Tadas Bukaveckas
V. P. Finansai ir
ryšiai su skyriais

Leonas Maskaliūnas
V. P. Ryšiai su Lietuva

Antanas Brazdžiūnas
V. P. Ryšiai su
spaudos sekcija

Leonas Stonikas
V. P. Įpatingiems
reikalams

ALIAS Centro valdybos posėdžio,
įvykusio 2000 m. vasario 17 d. I. ir T. Bukaveckų rezidencijoje, Chicago,

PROTOKOLAS Nr. 10

Posėdyje dalyvavo: A. Brazdžiūnas, T. Bukaveckas, V. Drupaitė, A. Kerelis,
L. Maskaliūnas, V. Peseckas, L. Stonikas

Darbotvarkėje: 1. ALIAS istorijos išleidimas
2. Medininkų pilies atstatymo klausimai

Posėdžio pradžioje pirmininkas A. Kerelis pranešė valdybos nariams, kad sausio pradžioje T. Bukaveckas atstovavo ALIAS LB ruoštoje konferencijoje "Vienybės palaikymui". Plačiau konferencija buvo B. Juodelio aprašyta "Drauge", kur taip pat buvo atspausdintas ir trumpas T. Bukavecko pasisakymas.

1. ALIAS istorijos išleidimas.

V. Peseckas pranešė, kad į jį kreipėsi profesorius iš Lietuvos Algimantas Liekis, renkantis medžiagą apie Lietuvos inžinierių draugijos veiklą tėvynėje bei užsienyje. Kreiptasi su prašymu, kad ALIAS CV padėtų gauti medžiagą apie lietuvių inžinierių draugijos raidos istoriją užsienyje. Medžiaga bus panaudota rašant draugijos istoriją ir saugoma Vilniaus Gedimino Technikos Universiteto bibliotekoje Vilniuje.

Siūloma pritarti ALIAS istorijos išleidimo idėjai.

Nutarta:

Surinkti visą esamą medžiagą apie ALIAS veiklą bei perduoti ją į VGTU archyvus profesoriui A. Liekiui lietuvių inžinierių draugijos raidos istorijos parašymo tikslu.

ALIAS CV nariai sekančiai pasiskirsto pareigomis:

- a) V. Peseckas atsakingas už visos rašytinės medžiagos surinkimą bei "Technikos Žodžio" komplektų (nuo Vokietijos laikų iki prieš 15 metų) perdavimą laikinam saugojimui pas T. Bukavecką prieš išsiuntimą į Lietuvą
- b) A. Brazdžiūnas sukomplektuoja paskutinių 15-os metų "Technikos žodžio" numerius
- c) T. Bukaveckas susisiečia su Balzeco muziejaus archyvais bei prof. Račkausku
- d) A. Kerelis susisiečia su Daniu Kanadoje, kad šis surinktų tenai esamą medžiagą bei perduotų ją Centro Valdybai
- e) L. Maskaliūnas surenka Medininkų pilies atstatymo fondo, gimusio ALIAS iniciatyva, medžiagą
- f) A. Kerelis perduoda visą Mokslo ir Kūrybos simpoziumų medžiagą kartu su spaudoje buvusiais straipsniais

1. Medininkų pilies atstatymo klausimu pasisako L. Maskaliūnas

Nutarta:

2001-ųjų sausio mėnesio "Technikos Žodį" skirti Medininkų piliai.

Violeta Drupaitė

V. DRUPAITĖ, ALIAS Centro Valdybos sekretorė

LIETUVIAI TECHNIKINĖJE

Skyriaus redaktorius

Dr. Jonas Bilėnas
75 Beaumont Dr.
Melville, NY 11747-3431

Prašome *Technikos Žodžio (TŽ)* skaitytojus ir bendradarbius siųsti savo ar pažįstamų dar *TŽ-yje* nespausdintą bibliografinę medžiagą apie mokslinius straipsnius, patentus, knygas, architektūrinius darbus, konferencijas, seminarus ir profesinius atsiekimus aukščiau nurodytu adresu.

Lietuvių technologų (inžinierių, architektų ir griežtųjų mokslininkų) bibliografinės santraukos spausdinamos *TŽ-yje* nuo 1962 metų. Šio skyriaus tikslas yra užrekoruoti ir paskelbti *TŽ-yje* lietuvių mokslinių darbų santraukas, kad mūsų darbai neišsibarstyti, bet autentiškai išryškintų lietuvių mokslo darbo sritis ir jų asmeninį įnašą į tarptautinį mokslo progresą. Nuo 1962 metų *TŽ-yje* spausdinta 3,476 Bibliografinės santraukos.

Šiame *TŽ-io* numeryje pateikiame skaitytojams **Jurgio Gimbuto, Valentino Šerno, Romualdo Viskantos, Neringos Peseckas ir Algirdo Bubliko** profesinių darbų bibliografijas. Taip pat rašome apie *TŽ-io* šio skyriaus ilgamečio bendradarbio **Donato Šato** staigią mirtį Lietuvoje ir supažindiname skaitytojus su jo paskutine išleista knyga "Handbook of Pressure Sensitive Adhesive Technology - 3".

Dr. JURGIS GIMBUTAS (Arlington, MA) yra laikomas svarbiausiu Lietuvos kaimo pastatų menotyro tyrinėtoju ir žinovu. Jurgis Gimbutas per dešimtmečius kruopščiai ir detalai tyrė Lietuvos ūkinius pastatus, stogų konstrukcijas, pavidalus, naudotas medžiagas, dengimo būdus, puošimo elementus, pastatų planus ir sienų konstrukcijas sandaras. Daug rašė menotyros ir kitais reikalais. Tačiau nėra lengva surasti bibliografinių davinių apie jo knygas ir straipsnius. Todėl šiame *TŽ-io* numeryje bandome pateikti gal jo pirmosios ir vėliausios knygos bibliografinius duomenis.

Gimbutas, "Das Dach des litauischen Bauernhauses aus dem 19 Jahrhundert", Štutgarto aukštosios technikos mokyklos doktorato disertacija, 1948m liepos 28d.

Dr. J. Gimbutas pelnytai laikomas lietuviškos namotyros pradininku. Jo disertacinį darbą didžiai vertino ir vertina žymūs entologai, architektai, statybų inžinieriai. J. Gimbuto knyga išplatinta Eu-

ropos ir JAV universitetų bibliotekose, bet labai negreitai pasiekė Lietuvą. Knygos medžiagą cituoja Vokietijos, Lenkijos, Švedijos, Suomijos, Latvijos ir Lietuvos mokslininkai.

J. Gimbutas, "Lietuvos kaimo trobesių puošmenys" knyga spausdinama Vilniuje: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 1999 m. Redaktorė Birutė Juodienė, Viršelio dailininkas Edvardas Vocelka. Knyga 257 pusapių. Iliustracijos: 111 nuotraukų ir apie 700 piešinių. Tiražas 1,000 egzempliorių. Užsakymo Nr. 96. Leidyklos adresas: Mokslo ir enciklopedijos leidybos institutas, L. Asanavičiūtės g. 23, LT - 2050 Vilnius.

Turinys: Stogo skydai, Vėjalentės ir karnyzai, Lėkiai, Kolonos, Tvorelės, Sienų puošmenys, Langai, Durys, Varteliai ir šuliniai, Kai kas apie polichromiją, Užsklanda, Ornamentų žodynėlis, Literatūra, Santrumpos. Be to, dar yra įvadas ir pratarmė.

Knygoje išsamiai aptariami visų Lietuvos etnografinių sričių kaimo trobesių išorės puošmenys, palyginami ir su gretimų valstybių architektūros dekoru. Tekstas gausiai iliustruojamas, yra ornamentų žodynėlis. Knyga skiriama visiems, kas domisi senąja architektūra, tautodaile. (Ištrauka iš "Statyba ir architektūra" žurnalo, 1999 m. 12).

Dr. VALENTINAS ŠERNAS (Rutgers University of New Jersey, Piscataway, NJ). Selected Honors & Awards:

Rutgers Faculty Academic Study Program (FASP) at the Technical University of Vilnius, Lithuania, 1992.

Elected Fellow of American Society of Mechanical Engineers (ASME), 1992.

Honorary Doctorate degree conferred by Vilnius Technical University, 1994.

Fulbright Fellowship to teach in Lithuania, 1997.

1 Small, R.D., Semas, V., and Page, R.H., "Single Beam Schlieren Interferometer Using a Wollaston Prism," *Applied Optics*, Vol. 11, No. 4, pp. 858-862, April 1972.

2 Šernas, V., Fletcher, L.S., and Jones, J.A., "An Interferometric Heat Flux Measuring Device," *ISA Transactions*, Vol. II, No. 4, pp. 346-357, 1972.

3 Aung, W., Fletcher, L.S., and Šernas, V., "Developing Laminar Free Convection Between Vertical Flat Plates with Asymmetric Heating," *International Journal of Heat and Mass Transfer*, Vol. 15, pp. 2293-2308, November 1972.

4 Šernas, V., Fletcher, L.S., and Aung, W., "Heat Transfer Measurements with a Wollaston Prism Schlieren Interferometer," ASME Paper No. 72-HT-9, presented at the AIChE/ASME Heat Transfer Conference, Denver, Colorado, August 1972.

LITERATŪROJE

5 Fletcher, L.S., Šernas, V., and Galwin, L.S., "Evaporation from Thin Water Films on Horizontal Tubes," ASME Paper No. 73-HT-42, presented at the AIChE/ASME Heat Transfer Conference, Atlanta, Georgia, August 1973.

6 Šernas, V., Lienhard, J.H., and Dhir, V.K., "The Taylor Wave Configuration During Boiling from a Flat Plate," *International Journal of Heat and Mass Transfer*, Vol. 16, pp. 1823-1824, September 1973.

7 Šernas, V., and Murphy, A.J., "High Speed Photographic Study of Hot Wire Dynamic Behavior," *Proc. 8th Symposium on Explosives and Pyrotechnics*, Los Angeles, California, February 1974.

8 Šernas, V., and Murphy, A.J., "Role of Thermal Contact Resistance in Pyrotechnic Ignition," Paper No. 74-694, presented at the AIAA/ASME Thermophysics and Heat Transfer Conference, Boston, Massachusetts, July 1974.

9 Šernas, V., and Murphy, A.J., "Role of Thermal Contact Resistance in Pyrotechnic Ignition," *Journal of Spacecraft and Rockets*, Vol. 12, No. 12, pp. 782-784, December 1975. (Also presented as Paper No. 74-694 at the AIAA/ASME Thermophysics and Heat Transfer Conference, Boston, Massachusetts, July 1974).

10 Šernas, V., Fletcher, L.S., and Rago, C., "An Interferometric Study of Natural Convection in Rectangular Enclosures of Aspect Ratios Less Than One," ASME Paper No. 75-HT-63, presented at the ASME/AIChE, National Heat Transfer Conference, San Francisco, CA, Aug. 1975.

11 Carpenter, J.R., Briggs, D.G., and Šernas V., "Combined Radiation and Developing Laminar Free Convection Between Vertical Flat Plates with Asymmetric Heating," ASME Paper No. 75-HT-19 at the AIChE/ASME Heat Transfer Conference, San Francisco, CA, Aug. 1975.

12 Fletcher, L.S., Šernas, V., and Parken, W.H., "Evaporation Heat Transfer Coefficients for Thin Sea Water Films on Horizontal Tubes," *Industrial and Engineering Chemistry. Process Design and Development*, Vol. 14, No. 4, pp. 411-416, October 1975.

13 Šernas, V., "An Imaging Velocimeter," *Proc. 22nd International Instrumentation Symposium*, pp. 355-358, held at San Diego, California, May 1976.

14 Šernas, V., "A Mathematical Model for an Axisymmetric Bridgewire-Pyrotechnic System," *Proc. 9th Symposium on Explosives and Pyrotechnics*, Philadelphia, Pennsylvania, September 15-16, 1976.

15 Polymeropoulos, C.E., and Šernas, V., "Measurement of Droplet Size and Fuel-Air Ratio in Sprays," *Combustion and Flame*, Vol. 29, pp. 123-131, 1977.

16 Šernas, V., and Lee, E.I., "Heat Transfer in Air Enclosures of Aspect Ratio Less Than One," ASME Paper 78-WA/HT-7, presented at the ASME Winter Annual Meeting, San Francisco, California, December 1978.

Dr. ROMUALDAS VISKANTA (Purdue University, W. Lafayette, IN). Selected Professional Activities:

Member, Organizing Committee of the 5th NATO Advanced Study Institute on Natural Convection: Fundamental and Applications, Izmir, Turkey, 1984.

Member, Editorial Advisory Board, Annual Review in

Numerical Fluid Mechanics and Heat Transfer, 1986-89.

Technical Editor, ASME Journal of Heat Transfer, 1981-87.

Member, Honorary Editorial Board, *International Communications in Heat and Mass Transfer*, 1981-.

1 R. Viskanta, "Convective Heat Transfer in Consolidated Porous Materials: A Perspective in Symposium on Thermal Science and Engineering in Honor of Chancellor Chang-Lin Tien, University of Illinois at Urbana-Champaign, Urbana, IL (1995), pp. 43-50.

2 R. Viskanta, "Modeling of Transport Phenomena in Porous Media Using a Two-Energy Equation Model," in ASME/JSME Thermal Engineering Joint Conference, edited by L.S. Fletcher and T. Aihara, ASME, New York (1995), Vol. 3, pp. 11-22.

3 R. Mital, J.P. Gore and R. Viskanta, "Measurements of Extinction Coefficient and Single Scattering Albedo of Reticulated Porous Ceramic at High Temperatures," AIAA Paper No. 95-2036.

4 R. Mital, J.P. Gore and Viskanta, "Measurements of Extinction Coefficient and Single Scattering Albedo of Reticulated Porous Ceramic at High Temperature," *J. Thermophysics Heat Transfer* 10, 33-38 (1996).

5 D.H. Wolf, F.P. Incropera and R. Viskanta, "Local Jet Impingement Boiling Heat Transfer," *Int. J. Heat Mass Transfer* 39, 1395-1406 (1996).

6 D.W. Colucci and R. Viskanta, "Effect of Nozzle Geometry on Local Heat Transfer to a Confined Impinging Air Jet," *Experimental Thermal and Fluid Science* 13, 71-80 (1996).

7 R.F. Bartlett and R. Viskanta, "Enhancement of Forced Convection in an Asymmetrically Heated Duct Filled with High Thermal Conductivity," *Porous Medium, Enhanced Heat Transfer* 3, 291-300 (1996).

8 R. Viskanta, "Indirect Determination of Temperature Distribution in Glass," in *Proceedings of the 29th ISATA (International Symposium on Automotive Technology and Automation)* edited by D. Roller, Vol. 11, pp. 935-942, Automotive Automation Ltd., Craydon, England (1996).

9 D.W. Colucci and R. Viskanta, "Enhancement of Local and Average Heat Transfer to a Confined Impinging Air Jet Using Hyperbolic Nozzles," in *Proceedings of the Ninth International Transport Phenomena in Thermal Engineering*, edited by S.H. Winoto, Y.T. Chew and N.E. Wijesundera, Pacific Centre of Thermal-Fluids Engineering, Singapore (1996), Vol. R, pp. 789-794.

10 R. Koch, W. Krebs S. Wittig and E. Viskanta, "A Parabolic Formulation of the Discrete Ordinates Method for the Treatment of Complex Geometries," in *Radiative Transfer - 1*, edited by M. Pinar Menguc, Begell House, Inc., New York (1996), pp. 43-61.

11 M. Song and R. Viskanta, "Discrete Ordinates Solution of Axisymmetric Radiative Transfer Within Condensed Semitransparent Medium Having Specularly Reflecting Boundaries," in *National Heat Transfer Conference*, Vol. 3, pp. 55-62, ASME, New York (1996), HTD-Vol. 325

12 K. Mizuno, R. Mital and R. Viskanta, "An Experimental Study of Premixed Flame Impingement Heat Transfer," in *Proceedings of the ASME, Heat Transfer Division*, Vol. 4, edited by D.W. Pepper et al., pp. 245-252, ASME, New York (1996), HTD-Vol. 335.

13 D.E. Hall, F.P. Incropera and I. Viskanta, "Jet Impingement Boiling from Circular Free-Surface Jets During Quenching Experiments," in Proceedings of the ASME Heat Transfer Division, edited by D. Wroblewski et al., Vol. 2, pp. 121-141, ASME, New York (1996), HTD-Vol. 333.

14 R. Mital, J.P. Gore, R. Viskanta and S. Singh, "Structure of Submerged Flames in Reticulated Ceramic Radiant Burners in Combustion Fundamentals and Applications," J.P. Gore, ed., Central States Section, The Combustion Institute (1996), pp. 310-315.

15 R. Viskanta, "3-D Flow and Heat Transfer Modeling in Glass Melting Furnaces," *The Glass Researcher* 6(2) 15-16, 18 (1997).

16 X. Fu, R. Viskanta and J.P. Gore, "A Model for the Volumetric Radiation Characteristics of Cellular Ceramics," *Int. Commun. Heat Mass Transfer* 24, 1069-1082 (1997).

Architektė NERINGA PESECKAS, AIA, Neringa Design Architects firmos savininkė Michigan valstijoje. Taip pat ji yra NCARB sertifikuota 1982m. Bachelor of Architecture, June 1979. Baigė 5 metų Professional Program from University of Illinois, Chicago, June 1977. Ji taip pat anksčiau baigė Loop City College of Chicago, September 1972.

Profesinė praktika sekančiose architektūros firmose: Neringa Design Architects, New Buffalo, MI since 1991; Cole Assoc., South Bend, IN (1987-91); William, Brazley & Assoc., Matteson, IL (1985-87); Facilities Design, Ltd., Hickory Hills, IL (1983-85); Harza Engineering Co., Chicago, IL (1977-82). Čia patiekiami dalį architektūrinių projektų, kurių pastatyme dirbo Neringa Peseckas nuo 1985 metų:

1979 Powerhouse & Visitor Center, Chicago, IL

1982 TARP Facilities building, Chicago, IL.

1983 Training Center & Banquet Hall, Inland

▶ National Development Corp., Hickory Hills, IL

▶ Center Bldg., Moraine Valley Community College, Hickory Hills, IL.

▶ Office buildings, renovations, additions, new single family residences, multi family residences, Hickory Hills, IL.

1984 La Kukaracha restaurant renovation, Hoffman Estates, Hickory Hills, IL.

▶ Multi-Family / Commercial site developments, Naperville, IL & Minnesota, MN.

▶ Design: Center for Contemporary Technology, Morain Valley Community Collage, Palos Hills, IL.

1985 Remodeling: Illinois Bell Telephone Offices, Joliet, IL.

▶ Working drawings: American Technical Publishing Co.

▶ Working drawings: American Technical Publishing Co., Chicago, IL.

▶ Design: United Airlines Tickets Office, Monroe & Wabash, Chicago, IL.

1986 Assistant Group Leader for tenant area construction documents, coordination and drawing review for O'Hare International Airport, Chicago, IL.

1987 Assistant Project Architect for United Airlines Terminal I Complex, Chicago, IL.

Arch. ALGIRDAS V. BUBLYS was awarded the 1995 Gold medal by the Detroit Chapter of the American Institute of Architects (AIA), in recognition of his notable contribution and outstanding achievements in the architectural profession and outstanding achievements in the architectural profession, Nov. 17, 1995. The Gold Medal is the highest honor that the Detroit Chapter AIA can bestow on an individual.

Arch. Algirdas V. Bublys, FAIA (Vice-President of Design, Rossetti Associates, Architects Planners, Birmingham, MI). Apie A. Bublį architektūrinius darbus buvo šiek tiek rašyta trijuose TŽ-io numeriuose. Čia pateikiame dalį vėlesnių jo architektūrinių projektų bibliografiją. Svarbesni projektai pažymėti (X), o nepastatytieji (-)

1988 *The Palace*, Auburn Hills, MI (X) (Rossetti Associates)
Paramount Pictures Corporate Flagship, Los Angeles, CA (-) (Rossetti Associates)

Cleveland Arena, Cleveland, OH (-) (Rossetti Associates)

Schweitzer Place, Detroit, MI (-) (Rossetti Associates)

Playhouse Square Office Building, Cleveland, OH (-)

(Rossetti Associates)

Shelby Place, Detroit, MI (-) (Rossetti Associates)

St. Basil Property Master Plan, Auburn Hills, MI (X)

(Rossetti Associates)

Dietz Dental Offices, Novi, MI (X) (AVB Architect)

1989: *Chicago Stadium*, Chicago, IL (-) (Rossetti Associates)

Amos Bay Villas, Marmara, Turkey (-) (Rossetti Associates)

Unisys World Headquarters Master Plan Competition,

Blue Bell, PA (-) (Rossetti Associates)

Ottawa Palladium, Ontario, Canada (X) (Rossetti Associates)

(Rossetti Associates)

1990: *World Travel Center Competition*, Detroit Metropolitan Airport, Romulus, MI (X) (Rossetti Associates)

USTA National Tennis Center, Flushing Meadows, NY

(X) (Rossetti Associates)

The Palace Gardens Outdoor Amphitheater, Auburn Hills, MI (-) (Rossetti Associates)

(Rossetti Associates)

AUKOS TECHNIKOS ŽODŽIUI

1999.08.30 - 2000.05.26

ALIAS -CHICAGO'S SKYRIUS	\$300.00	J. GAIŽUTIS	10.00
A. RUDIS	125.00	A. GIRNIUS	10.00
J. BILĖNAS	100.00	R. GURAUSKAS	10.00
ANN RACKAS	100.00	S. JAUGELIS - CANADA	10.00
G. BALANDA	55.00	M. KARASKA	10.00
K. BURBA	55.00	A. KULPA - CANADA	10.00
J. ŠČIUKAS	55.00	J. LUBINSKAS	10.00
E. VILKAS	55.00	B. MARKELIŪNAS	10.00
J.A. RAŠYS	55.00	V. PLEČKAITIS	10.00
V. LAPATINSKAS	50.00	V. ŠILĖNAS	10.00
S. REMĖŽA	45.00	J. SIMONIS	10.00
S. ELSBERGAS	35.00	E. ZABARSKAS	10.00
T. MEČKAUSKAS	30.00	S. BAČKAITIS	5.00
E. ARBAS	25.00	J.V. DABRILA	5.00
V. KURAITIS	25.00	K. DAMIJONAITIS	5.00
P. RAMANAUSKAS	25.00	V. DOMANSKIS	5.00
V. PESECKAS	25.00	J. DUNČIA	5.00
T. BUKAVECKAS	20.00	P. EŽERSKIS	5.00
K. CAMPE	20.00	V. GILYS	5.00
K. DAUGĖLA	20.00	E. LAPAS	5.00
G. DRAGUNAS	20.00	P. MASYS	5.00
B. STEPONIS	20.00	L. PATASIENĖ	5.00
D. STUKAS	20.00	L. PETRONIS	5.00
A. BASIULIS	20.00	V. PILEIKA	5.00
J.V. DANYS	15.00	R. ŠPOKAS	5.00
J. GIMBUTAS	15.00	L. STONIKAS	5.00
Dr. A. JUŽAITIS	15.00	A. ŠULCAS	5.00
P. MASALAITIS	15.00	J. VASARIS	5.00
J. STUOPIS	15.00	J. VASYS	5.00
G.M. ŠERNAS - CANADA	15.00		
V. ANONIS	10.00		
G. BISKIS	10.00		
P. BRIZGYS	10.00		

NUOŠIRDUS AČIŪ VISIEMS RĖMĖJAMS

TECHNIKOS ŽODIS
The Engineering Word
c/o A. Brazdžiūnas
7980 West 127th Street
Palos Park, IL 60464

BULK RATE
U.S. POSTAGE PAID
Chicago, Illinois
Permit No. 7652

Address Correction Requested

TO:

